

وزارت معارف

معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و تربیهٔ معلم

ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی

و تألیف کتب درسی

کتاب معلم

رهنمای تدریس دروس اجتماعی

صنف چهارم

سال چاپ: ۱۳۹۵ هـ. ش.

رهنمای تدریس دروس اجتماعی صنف چهارم

unicef

د هر ماشوم لپاره

برای هر طفل

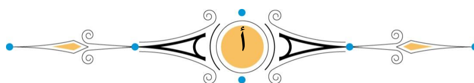
وزارت معارف
معینیت انکشاف نصاب تعلیمی و
تربیهٔ معلم
ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی
و تألیف کتب درسی

کتاب معلم

رهنمای تدریس دروس اجتماعی

صنف چهارم

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ . ش.

مؤلفان:

- سرمؤلف نجیب الله « امین افغان»
- سرمؤلف میرعبیدالله «فاضل»
- معاون سر مؤلف محمد رفیق «مومند»
- معاون سرمؤلف سامعه «واعظ»
- پوهنیار محمد فاروق «عمرخیل»

ایدیت علمی و مسلکی:

معاون سر مؤلف قدیم شیرزی «بابکرخیل» امر بخش اجتماعیات.

کمیتۀ دینی، سیاسی و فرهنگی:

- حبیب الله «راحل» مشاور وزارت معارف در ریاست انکشاف نصاب تعلیمی.

کمیتۀ نظارت:

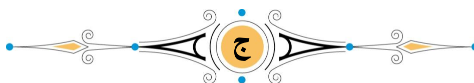
- دکتور اسد الله محقق معین نصاب تعلیمی، تربیۀ معلم ومرکز ساینس
- دکتور شیر علی ظریفی مسؤول پروژۀ انکشاف نصاب تعلیمی
- سرمؤلف عبدالظاهر گلستانی رئیس عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

طرح و دیزاین:

- رحمت الله غفاری
- الماس ظفری و عبدالقاهر صمیمی

بسم الله الرحمن الرحيم

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی — دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې — هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی — د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو — د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، ګوجر دي — پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي — هم ایماق، هم پشه یان
دا هیواد به تل ځلیږي — لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به — لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مودی رهبر — وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

پیام وزیر معارف

سپاس بیکران آفریدگاری را که انسان را در احسن تقویم آفرید و او را قدرت بیان بخشید و به زیور علم و اندیشه آراست و درود بی پایان بر پیامبر مکرم اسلام حضرت محمد مصطفی- صلی الله علیه وسلم- که معلم بزرگ انسانیت است و پیام‌آور رحمت و هدایت و روشنایی.

تعلیم و تربیت نقطهٔ آغاز هر تحول و سنگ بنای توسعه در هر جامعه است. هدف اصلی تعلیم و تربیت به فعلیت رساندن نیروهای بالقوهٔ انسان و شگوفا ساختن استعدادهای درونی وی است.

کتاب درسی یکی از ارکان مهم در فرایند تعلیم و تربیت محسوب می‌شود که همگام با تحولات و پیشرفت‌های علمی نوین و مطابق با نیازمندیهای جامعه تهیه و تألیف می‌گردد و باید دارای ظرفیت و ظرافتی باشد که بتواند آموزه‌های دینی و اخلاقی را توأم با فرآورده‌های علوم جدید با میتودهای نوین به شاگردان منتقل کند.

کتابی که اکنون در اختیار شما قرار دارد، بر اساس همین ویژه‌گی‌ها تهیه و تألیف شده است. سعی وزارت معارف همواره براین بوده که نصاب تعلیمی و کتب درسی معارف کشور، متکی بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و حفظ هویت ملی، مطابق با معیارهای علمی و روش‌های تربیتی نوین بوده، استعدادهای دانش آموزان را در همه زمینه‌های اخلاقی و علمی شگوفا گرداند و قدرت تفکر، ابتکار و حس جستجوگری را در آنها تقویت بخشد. ترویج فرهنگ گفتگو و رواداری، تقویت حس وطن دوستی، مهربانی، گذشت و همبستگی از خواست‌های دیگر وزارت معارف است که باید در کتب درسی متبلور باشد.

کتاب‌های درسی بدون داشتن معلم خوب و مسلکی نمی‌تواند اهداف مورد نظر را بر آورده سازد. معلم یکی از ارکان مهم تعلیم و تربیت و مجری برنامه‌های آموزشی و تربیتی است. از معلمان و آموزگاران خوب، متعهد و دلسوز کشورم که ستیزه با سیاهی و نادانی را پیشهٔ خود ساخته اند، صمیمانه آرزومندم که با تطبیق دقیق و مخلصانهٔ نصاب تعلیمی، کودکان و جوانان میهن را بسوی فتح قله‌های رفیع دانش، اخلاق و معنویت رهنمون گردند.

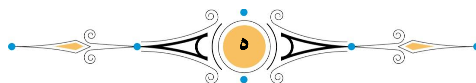
کامیابی نظام آموزشی کشور بدون همکاری جدی مردم غیر ممکن است. ازین رو از همه اقشار و افراد ملت شریف افغانستان، بخصوص از خانواده‌ها و اولیای محترم شاگردان خواهشمندم که از هیچگونه همکاری در جهت تحقق اهداف معارف دریغ نورزند. همچنان از همه نویسندگان، دانشمندان، متخصصان تعلیم و تربیت و اولیای محترم شاگردان تقاضا می‌شود که با ارایهٔ نظریات و پیشنهادهای سالم و نقدهای سازندهٔ خود وزارت معارف را در بهبود هر چه بیشتر کتابهای درسی همکاری نمایند.

لازم می‌دانم از تمام مؤلفان دانشمند و کارمندان اداری و فنی وزارت معارف که در تهیه، تألیف، طبع و توزیع این کتاب زحمت کشیده اند و از همه نهادهای ملی و بین المللی که در زمینهٔ چاپ و توزیع کتب درسی همکاری نموده اند، قدردانی و تشکر نمایم.

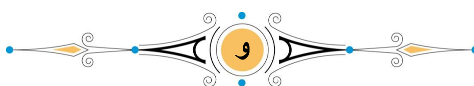
در اخیر از خداوند منان استدعا دارم که به لطف بی پایان خود، ما را در تحقق آرمانهای مقدس معارف یاری رساند. إنه سمیع قریب مجیب.

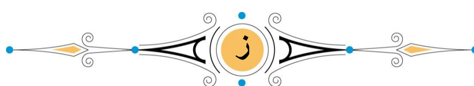
دکتور اسدالله حنیف بلخی

وزیر معارف

فهرست عناوین

عنا وین مطالب	شرح مطالب	
عنوان درس	**زنده‌گی اجتماعی**	
هدف کلی	شاگردان مفهوم زنده‌گی اجتماعی را بفهمند.	
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با مفهوم زنده‌گی اجتماعی آشنا شوند. • زنده‌گی اجتماعی را تشریح کرده بتوانند. • با زنده‌گی اجتماعی دلچسپی پیدا کنند.	
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...	
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، چند تصویر از خانواده...	
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...	
فعالیت های تدریس و آموزش درصنف	**فعالیت های مقدماتی** سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف و گرفتن حاضری.	زمان ۱۰ دقیقه
	ایجاد انگیزه - در تصویرهای زیر چه را می بینید؟	

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام دادن فعالیت های مقدماتی عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- شاگردان به عنوان درس توجه می نمایند.	۳۵دقیقه
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات و اصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است، از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد؛ تا درس را تشریح کنند؟		
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده و هدایت می‌دهد که راجع به زندگی اجتماعی بحث	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

نمایند. - برای ارزیابی از سوال های کتاب سؤال می‌کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به سؤال ها پاسخ می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- زنده‌گی اجتماعی به این مفهوم است،که تعدادی از انسانها در یک منطقهٔ معیَّن جغرافیایی باهم زنده‌گی کرده و دارای دین، تاریخ و رسم و رواج های مشترک می‌باشند.

۲-خرید و فروش در بازار جهت رفع نیازمندی ها، کار دسته جمعی، نهال شانی جهت سرسبزی محیط زیست.

۳-باید با همدیگر روابط نیک و دوستانه داشته باشیم.

معلومات اضافی

انسان

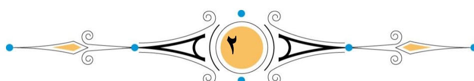
انسان موجودی است، اجتماعی، نسل های انسانی از بدو پیدایش خود، تا کنون به شکل دسته جمعی زیست و فعالیت کرده اند. پیشرفت های کنونی جوامع بشری در عرصه های مختلف زنده‌گی محصول کار های دسته جمعی می‌باشد.

تجارب نشان داده که در نتیجهٔ فعالیت های مشترک، مشکل ترین مسایل زنده‌گی حل گردیده برعکس کارهای انفرادی و زنده‌گی انفرادی نه تنها مشکلات را حل کرده نمی‌تواند؛ بلکه مشکلات را بیشتر می‌سازد.

اهمیت زنده‌گی اجتماعی در دین مبین اسلام نیز واضح و روشن می‌باشد. دین اسلام حکم برین دارد، که انسان ها باید در مسایل با هم مشوره نمایند چنانکه خداوند (جَلّ جَلالُه) فرموده است:

(**وَاَمْرُهُم شوریٰ بَیْنَهُمْ**). ترجمه: و کار ایشان مشوره کردن است در بین شان.

چون انسان ها از لحاظ ساختمان فیزیکی با هم متفاوت اند پس از لحاظ فکری نیز با هم فرق دارند. در نتیجه گفته می‌توانیم هرگاه نظریات چندین نفر با هم یک جا شود به نتایج قناعت بخش و مثبتی دسترسی پیدا می کنیم.

درس (دوم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عنا وین مطالب	شرح مطالب	
عنوان درس	**خانواده**	
هدف کلی	شاگردان مفهوم خانواده را بفهمند.	
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با مفهوم زنده‌گی خانواده‌گی آشنا شوند. • تشریح کرده بتوانند که خانواده از کی ها تشکیل شده است. • با زنده‌گی درخانواده دلچسپی پیدا کنند.	
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...	
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، چند تصویر از خانواده...	
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...	
فعالیت های تدریس و آموزش درصنف	**فعالیت های مقدماتی** سلام و احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حاضری، دیدن، کارخانه‌گی، طرح سؤال از درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید.	زمان ۱۰ دقیقه
	ایجاد انگیزه - به نظر شما، درخانواده کی ها زنده‌گی می‌کنند؟	

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام دادن فعالیت های مقدماتی سوال ذیل طرح می شود.	شاگردان مطابق هدایت معلم عمل می کنند.	۳۵دقیقه
- به نظر شما در خانواده ها کی زنده گی می کنند؟	- جواب های مختلف می دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- شاگردان به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش میدهند.	

- از چند نفر شاگرد بخواهد؛ تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به خانواده و اعضای آن بحث نمایند: - برای ارزیابی از سوال های درس سؤال می‌کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه میدهد.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - پاسخ می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- خانواده اولین محل پرورش و تربیت اطفال به شمار می‌رود.

۲- بر ما لازم است؛ تا مادر، پدر و بزرگان خود را احترام نماییم.

۳- فرزندان از مادر، پدر، خواهران و برادران، آداب زنده‌گی را یاد می‌گیرند.

معلومات اضافی

خانواده

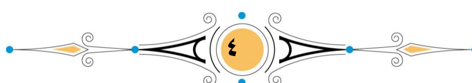
هرگاه از شما سؤال گردد که نخستین اشخاص را که در زنده‌گی خود شناخته اید، نام ببرید. جواب شما، چه خواهد بود؟ فوراً می گویید، مادر، پدر، خواهران، برادران، اولین کسانی اند، که شما آنها را شناخته اید و به آنها علاقه مند شده اید. شما و آنها یک گروه هستید. و این گروه، خانواده نام دارد.

خانواده با ازدواج مرد و زن تشکیل می‌شود، با تولد فرزندان تعداد افراد خانواده زیاد می‌گردد و به خوشی و شادمانی آنها افزوده می‌شود. خانواده وسیلهٔ پیوند اجتماعی بوده، که اساس جامعه را تشکیل می‌دهد و از مهم ترین و اساسی ترین عنصرجامعه به شمار میرود، که در همه جوامع پذیرفته شده و انکشاف و توسعه یافته است.

اسلام خانواده را مهم ترین و اساسی ترین واحد اجتماعی می داند، که بنای آن بر الفت، محبت، رواداری، همدلی و همکاری استوار بوده و این بنا از محبوبترین بناها در پیش گاه خداوند(جَلَّ جَلاَلُه) است.

اسلام زنده‌گی خانواده را بر مبنای حقوق و مسؤولیت پی ریزی می‌کند و در آن وظیفه هر یک از اعضا، معلوم و مشخص است. اسلام قایل است، که اصلاحات از خانواده شروع گردد و زن و شوهر مسلمان باید بقای حیات اجتماعی خود را در خانواده پی ریزی نماید.

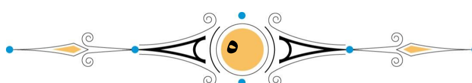
کودکی که در خانواده از تربیت، محبت و اخلاق خوب بهره مند شود در آینده فردی مفید و وظیفه شناس خواهد شد. به همین دلیل، دین اسلام به خانواده اهمیت زیادی داده است.

درس(سوم)　　　　　　　　　　　　　　　　　　زمان تدریس (یک ساعت درسی)

عنا وین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**اهمیت خانواده**
هدف کلی	شاگردان اهمیت خانواده را بدانند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • مفهوم خانواده را بدانند. • اهمیت خانواده را تشریح کرده بتوانند. • اهمیت خانواده را فهمیده، با خانواده خود علاقه مند گردند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب....
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، چند تصویر از خانواده...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام دادن فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید:		۴۵دقیقه
- به نظر شما، طفل، چه چیزها را از خانواده می‌آموزد؟	- شاگردان جواب های مختلف می دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد، تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات و اصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.		
- از چند نفر شاگرد بخواهد؛ تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به خانواده و اعضای آن بحث نمایند:	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

- برای ارزیابی از سوالهای متن درس سؤال می‌کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه میدهد.	- پاسخ می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- خانوادۀ خوب بهترین تربیت گاه است، که کودک در آن خوش خلقی، راستی، امانت داری، صبر، سخاوت، فداکاری خدمت، مسؤولیت و اخلاق را می‌آموزند.

۲- کودک اساس زنده‌گی اجتماعی را، از خانواده یاد می‌گیرد.

۳- خانواده خوب به کودکان زمینه فکر کردن و آموختن علم را آماده می‌سازد.

معلومات اضافی

اهمیت خانواده

خانواده اعضای خود را از لحاظ اقتصادی حمایت و پشتیبانی می‌کند. غذا، پوشاک، مصارف تحصیل و سایر نیاز های مادی آنها را تأمین می‌کند. هم چنان، با محبت و صمیمیت ضروریات عاطفی آنها را بر آورده می‌سازد. اسلام جهت استحکام پایه های خانواده، پیروان خود را بعد از عبادت خداوند(جَلَّ‌جَلاَلُه) و دوری از شرک، به نیکو یی با والدین دستور می‌دهد، همانگونه که تربیت سالم فرزندان را بر والدین شان الزامی ساخته است.

انسان موجود محتاج است. یکی از نیاز های مهم بشر این است، که انسان نمی تواند بدون دیگران زنده‌گی کند؛ انسان وقتی که تولد می‌شود ضرورت به خانواده دارد، و نمی تواند بدون خانواده و دیگران زنده‌گی کند وقتی که طفل بزرگ شد بازهم پدر و مادر، غذا، لباس، مسکن، تعلیم، تربیت و امنیت او را فراهم می‌سازند، تا به مکتب برود و درس بخواند. خواهران و برادران بزرگ و سایر اعضای بزرگ خانواده هر کدام به سهم خود او را در درس و کار های شخصی کمک و همکاری می‌نمایند. خانواده یک نهاد است، که ضرورت آن شرعاً و عقلاً قابل درک است. تشکیل خانواده خدمتی است به زن و مرد که برای حیات مشترک پیوند برقرار کرده اند و خدمتی است به اجتماع.

درس(چهارم) زمان تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**وظایف اعضای خانواده**
هدف کلی	شاگردان با وظایف اعضای خانواده آشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • وظایف اعضای خانواده را بدانند. • اهمیت وظایف اعضای خانواده را تشریح کرده بتوانند. • وظایف خودرا درک کرده و به اجرای آن علاقه مندی نشان دهند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید: - به نظر شما، تنظیم کارهای روزمره چه فایده دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؟ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند؟ - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به اینکه؛ تنظیم کارهای روزانه چه فایده دارد؟بحث نمایند. - جهت ارزیابی به سؤال‌های درس می‌پردازد.	- شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند. - به دقت گوش می دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند.	۴۵ دقیقه

- درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱-برای پیشبرد امور زنده‌گی همکاری بین اعضای خانواده ضروری است.

۲- خانوادۀ خوشبخت آن است، که همه اعضای آن باهم صمیمی و همکار باشند.

۳- وظایفی چون: معلمی، طبابت و غیره را در خارج از منزل نیز پیش می‌برند.

معلومات اضافی

وظایف اعضای خانواده

تنها نظام اجتماعی است، که در همه جوامع (مذهبی و غیرمذهبی) پذیرفته شده و توسعه یافته است.

نوزاد در خانواده به دنیا می‌آید و اولین تعاملات خود را با محیط آغاز می‌کند. همانطور که روان شناسان معتقدند سالهای اولیه کودکی نقش بسزایی در رشد شخصیت و آینده او دارد. بیشتر شناختهای کودک از خود ، اطرافیان و محیط در این دوران شکل می‌گیرد. میزان سلامت جسمانی و روانی کودک بسته به ارتباطی است که خانواده با وی دارد و تا چه حد تلاش می‌کند نیازهای او را برآورده سازد. نوجوانی دوران حساس است، بطوری که در کنار سایر تحولات و تغییراتی که از جنبه‌های جسمانی و روانی در فرد اتفاق می‌افتد، ویژگی مشترک و مهم دیگر آن دوران، استقلال طلبی نوجوان در ارتباطی است که خانواده با وی دارد و تا چه حد تلاش می‌کند نیازهای او را برآورده سازد. در صورتی که خانواده کارکرد تربیتی خود را به شیوه درست اعمال نکرده باشد و فرد از پختگی فکری کاملی برخوردار نباشد با گرایش به زمینه‌های ناسازگارانه مثل عضویت در گروههای افراطی و سایر زمینه ها مشکلات فردی و اجتماعی زیادی را به بار خواهد آورد.

سخت گیری زیاد والدین و خانواده در این دوران و همچنین سهل‌گیری و آزاد گذاری آنها فرزند را موجودی سرکش، طغیانگر و متزلزل بار خواهند آورد. انحرافات خانواده ، عدم سلامت روانی خانواده ، مشکلات اقتصادی و اجتماعی خانواده از لحاظ تأثیری که روی اعضای خود دارد جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. افراد پیوند میان خانواده و اجتماع هستند. افراد پرورش یافته در خانواده وارد اجتماع می‌شوند و ویژگیهای سالم یا ناسالم خود را که در خانواده دریافت کرده وارد اجتماع می‌کنند. از این لحاظ سلامت یک جامعه به سلامت خانواده‌های آن وابسته است.

درس(پنجم) **زمان تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**نظم در خانواده**
هدف کلی	شاگردان نظم وانظباط در خانواده را بدانند.
اهـداف دانشـی، مهـارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • مفهوم نظم در خانواده را بدانند. • راجع به نظم در خانواده توضیحات داده بتوانند. • کار های روزمره خود را طبق تقسیم اوقات عیار ساخته وبا پابندی به نظم درخانه و زنده‌گی علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری،...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید: -به نظر شما داشتن نظم در خانواده، چه اهمیت دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را، به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد. تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروهها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به فواید نظم در خانواده بحث نمایند. - جهت ارزیابی، به سؤال های درس می‌پردازد.	-شاگردان جواب های گوناگون می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می‌نویسند. - به دقت گوش می دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - به سؤال ها جواب می‌دهند.	۴۵دقیقه

- درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
جواب به سؤال‌های متن درس ۱- برای مراعات نمودن نظم در خانه، ضرور است هر عضو خانواده برای هر کار یک تقسیم اوقات داشته باشد ۲- تا در وقت ضرورت آن ها را به آسانی پیدا کرده بتواند. ۳- باید بدانیم که مراعات و پابندی به نظم در خانه، زنده‌گی ما را آسان و بهتر می سازد.		

معلومات اضافی

ضرورت واهمیت نظم درخانواده

یکی از اموری که ذهن والدین را، در خانواده مغشوش می سازد، بی نظمی فرزندان است .

۱-خانواده یک نظام اجتماعی یا سیستم است. در بیان تعریف سیستم می‌گویند: « سیستم مجموعه ای از اجزا است، که به صورتی هماهنگ در جهت تحقّق هدفی واحد به فعل و انفعال می پردازد.» پس اگر خانواده نیز یک سیستم است و در صورت هماهنگی و همکاری اعضای آن هدفی مشخّص دنبال می شود، باید گفت که اگر یکی از اعضای آن بدون نظم و هماهنگی حرکت کند، این امر منجر به نا هماهنگی و بی نظمی در کل سیستم می شود، پس خانواده وقتی موفّق بوده و به اهداف خود دسترسی پیدا می‌کند که همه اعضای آن منظّم و دقیق باشند. به عبارت دیگر، برای داشتن خانوادۀ مطلوب و خوب باید برای نظم و ترتیب اهمیتی ویژه قایل شد.

۲- **نظم خانه:** نشانه ی پلان و برنامه داشتن است.آن های که بی برنامه زیست می‌کنند، طبیعی است که خانۀ بی نظم نیز می داشته باشند. وجود برنامه و تنظیم آن، خود حکایت از نظم و پا بندی به آن دارد. وقتی به برنامه درسی فرزند خویش نگاه می‌کنید، در می یابید که این برنامه بر اساس ساعات مشخّص و دروس معین تنظیم شده است و این امر بیانگر آن است که مسؤولان مکتب این کار را انجام داده اند. بدین ترتیب با نگاه به خانه ی منظّم نیز به این امر پی می بریم که نظم در خانه ، نشانه یی پلان داشتن والدین، به خصوص والدین است که بیشتر در خانه حضور داشته، تنظیم امور خانه را از وظایف خود می داند. پس برای منظم بار آوردن فرزندان بایدبه آن ها بیاموزیم که از بدو ورود به مکتب بر اساس برنامه ای منظم به فعالیت در درون خانه بپردازند.

درس(ششم) **زمان تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**مسجد**
هدف کلی	شاگردان جایگاه و ارزش دینی مسجد را بدانند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • اهمیت مسجد را بدانند. • اهمیت عبادت، تعلیم وتربیت در مسجدراتشریح کرده بتوانند. • با نماز جماعت درمسجد وتعلیم وتربیت دینی درمسجد علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید :		۴۵ دقیقه
- به نظر شما، مسجد در، رشد تعلیم و تربیه اطفال، چه نقش دارد؟	- جواب های گوناکون می‌دهند.	
- عنوان درس جدید را، روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً، چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
-لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.		
- از چند نفر شاگرد بخواهد، تا درس را تشریح کنند؟	- به دقت گوش میدهند.	

- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به نقش مسجد در تعلیم و تربیه، بحث نمایند. - جهت ارزیابی به سؤال‌های درس می‌پردازد. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به گروه ها تقسیم شده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
جواب به سؤال‌های متن درس ۱-مسجد مهم ترین جای عبادت، تعلیم، و شورای مسلمانان است. ۲- اساس تعلیم و تربیه، در مسجد را پیامبر اسلام حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وسلم گذاشت. ۳- ادای نمازهای پنجگانه، با جماعت در مسجد، علاوه بر اجر و ثواب، سبب تقویت روابط اجتماعی بین مسلمانان نیز می‌شود.		

معلومات اضافی

مسجد

اگر در محیط خانواده، فرهنگ نماز گسترش یابد، ترنم نماز فضای خانواده را معطر و متبرک سازد، اگر کودکان و فرزندان، پدر و مادر را مقید و معتقد به نماز بیابند، بی هیچ تردید، آنان نیز الگوی خویش را، از خانواده خواهند گرفت و انس و الفت با نماز خواهند یافت، که نتیجۀ آن پرهیز از منکر و فحشا و گریز از آلوده‌گی می‌شود و اطرافیان با پاکی و تهذیب و صفا و صداقت خواهد بود. که با همسایه ها و مردم قریه خویش رفتار نیک و صداقت برخورد می کند، مشاهدات انسان، یکی از عوامل مؤثر در تربیت انسان است. قرآن در آیات متعدد انسان ها را به "دیدن" و "فکر کردن" دعوت می‌کند. بین "دیدن" و "باور کردن" رابطه مستقیم وجود دارد. باید کاری کنیم که فرزند ما با صحنه های گوناگون اقامه نماز و آماده شدن برای اقامه نماز مواجه شود. شرکت در نمازهای جماعت مسجد محله، شرکت در نماز جمعه و موارد مشابه به آن می تواند در تقویت روحیه نمازگزاردن فرزندان ما مؤثر باشد.

درس(هفتم) زمان تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	مکتب
هدف کلی	شاگردان اهمیت مکتب را منحیث یک نهاد مهم اجتماعی بدانند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • اهمیت مکتب را در تعلیم وتربیه بدانند. • اهمیت مکتب را در تعلیم وتربیه تشریح کرده بتوانند. • با تدریس در مکتب دلچسپی نشان دهند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید : - به نظر شما، مکتب و تعلیم و تربیه در زنده‌گی اجتماعی، چه نقش دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - معلم درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	-شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند.	۴۵ دقیقه

- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به این که ما در کجا علوم مختلف را می‌آموزیم و با مسؤولیت های اجتماعی آشنا می‌شویم؟ بحث نمایند. - جهت ارزیابی به سؤال‌های متن درس می‌پردازد. -درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به گروه ها تقسیم شده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند. - به سؤال‌ها جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- مکتب بعد از خانواده و مسجد اولین نهاد اجتماعی است، که اطفال درآن تعلیم و تربیت را به طور رسمی و منظم فرا می گیرند.

۲- مکتب جایی است، که در آن شاگردان تعلیم و تربیت دینی، اخلاقی، علمی و ادبی را می آموزند.

۳- با به دست آوردن تعلیم مفید و تربیت سالم، انسانهای صالح و بادانش به جامعه تقدیم شده و مصدر خدمت به خود، خانواده و وطن خود می شویم.

معلومات اضافی

مکتب

مکانی است، که برای تعلیم شاگردان تحت رهبری معلمان طراحی شده است. در زبان امروزی به مؤسسات تعلیمی پایین‌تر از سطح تحصیلات عالی که، آموزش عمومی در آن‌ها صورت می‌گیرد، گفته می‌شود.

اکثر کشورها سیستم تعلیمی خاصی دارند، که طبق این سیستم شمولیت در مکتب ها اجباری می‌باشد. نام مکتب ها در کشورهای مختلف متفاوت است که عموما شامل مدارس ابتدایی برای کودکان و متوسطه برای نوجوانانی که تعلیمات ابتدایی را با موفقیت پشت سر گذاشته‌اند، می‌شود.

در افغانستان مکتب‌ها در سه دوره (ابتداییه، متوسطه و لیسه) هستند. بعد از ختم تعلیم در مکتب شاگردان بعد از اخذ امتحان کانکور به تحصیلات عالی به پوهنتونها شامل می شوند.

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**وظایف اعضای مکتب**
هدف کلی	شاگردان با وظایف اعضای مکتب آشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • وظایف اعضای مکتب را بدانند. • وظایف مدیر، سرمعلم،معلم را تشریح کرده بتوانند. • وظایف خود را درقبال مکتب واعضای مکتب فهمیده باآن علاقه مندی نشان دهند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و مُمِد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر ...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید :		۴۵دقیقه
- به نظر شما شاگردان در مکتب، کدام وظایف را باید انجام دهند ؟	-شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات و اصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد؛ تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به وظایف معلم بحث نمایند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

- جهت ارزیابی به سؤال‌های متن درس می‌پردازد. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به سؤال‌های متن درس جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
جواب به سؤال‌های متن درس ۱- وظیفۀ شاگردان این است، که هر روز (جز روز های جمعه و رخصتی) به مکتب بیایند، در درس‌های خود کوشش کنند. ۲- شاگرد خوب به مدیر، معلمان و همه شاگردان احترام می گذارد و در فعالیت های گروهی مکتب همیشه سهم فعال می‌گیرد، مقررات مکتب را رعایت کرده و مسؤولیت پذیر می‌باشد. ۳- وظیفۀ معاونان و سرمعلمان مکتب، ترتیب و تنظیم تقسیم اوقات مضامین، تهیۀ مواد درسی حاضری و ترقی تعلیم است.		

معلومات اضافی

وظایف اعضای مکتب

در مکتب کسانی هستند، که مسؤولیت‌هایی را بر عهده دارند؛ مانند: مدیر که مدیریت مکتب را، بر عهده دارد معاون‌های تدریسی و اداری، سر معلم ها، معلمان مکتب زیر نظر ریاست های معارف هر شهر و ولایت‌ها اداره می‌شوند.

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**تاریخ معارف افغانستان**
هدف کلی	شاگردان تاریخ معارف افغانستان را بدانند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با تاریخ معارف افغانستان آشنا شوند. • تاریخ معارف افغانستان را تشریح کرده بتوانند. • با تاریخ معارف افغانستان علاقه‌مندی نشان دهند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید:		۴۵ دقیقه
- چه فکر می کنید، در کشور ما معارف رسمی در کدام زمان آغاز گردید؟	-شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند	
- به شاگردان هدایت می‌دهد تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا مطالب عمدهٔ درس را در چند سطر خلاصه کنند؟	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
- جهت ارزیابی به سؤال‌های متن درس می‌پردازد.	- جواب می‌دهند.	

- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به خلاصه درس گوش می دهند و مطابق رهنمای عمل می کنند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- اطفال در مساجد و خانه ها آموزش می‌دیدند و خواندن و نوشتن را یاد می‌گرفتند.

۲- در زمان امیر حبیب الله خان دو مکتب به نام های(حبیبیه و حربیه) در کابل تأسیس گردید.

۳- در زمان امیر امان الله خان مکاتب پیشرفت زیادی کرد؛ برعلاوه مکتب‌های عصری ذکور، یک مکتب اناث به نام «مستورات»نیز درکابل تأسیس گردید.

معلومات اضافی

جهت دریافت معلومات بیشتر راجع به تاریخ معارف افغانستان به منابع زیر مراجع شود!

افغانستان در مسیر تاریخ سلطنت امیر شیرعلی خان سلطنت امیر حبیب الله خان و امان الله خان.

درس (دهم) **زمان تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	**زنده‌گی در قریه**
هدف کلی	شاگردان راجع به زنده‌گی در قریه معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. • با روش زنده‌گی در قریه آشنا شوند. • اهمیت آب را در تشکیل قریه ها بیان کرده بتوانند . • خصوصیات زنده‌گی در قریه و زنده‌گی کوچی را از هم تفکیک کرده بتوانند. • شاگردان متیقن شوند، که قریه دارای آب و هوای پاک و اقتصاد آنها به زراعت و مالداری متکی است.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری ...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از فعالیت مقدماتی جهت تولید انگیزه، سؤال زیر را طرح کند:		۴۵دقیقه
- مردم کشور ما، بیشتر درکجا زنده‌گی می‌کند؟	- جواب های گوناگون می دهند.	
- عنوان درس جدید را بروی تخته می نویسد و شاگردان را به تصاویر متن کتاب متوجه می سازد.	- متوجه هستند آنچه در تصاویر می بینند باز گو می‌نمایند.	
- متن درس را با آواز بلند می خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند .	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند .	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند .	

- شاگردان را به گروها تقسیم کرده به آنها هدایت می‌دهد تا راجع به پیشه های مردم قریه بحث نمایند. - جهت ارزیابی به سؤال‌های متن درس می‌پردازد. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می دهند. - به خلاصه درس گوش می دهند و مطابق رهنمای عمل می کنند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- منابع اساسی عایدات مردم قریه ها را محصولات زراعتی، مالداری و صنایع دستی تشکیل می‌دهد.

۲- مردم قریه بیشتر از محصولات حیوانی استفاده می‌کنند و آب وهوای صاف و پاک تنفس می‌نمایند.

۳- دولت برای بهتر ساختن زنده‌گی در قریه ها و بهبود صحی و تعلیمی وزارت انکشاف دهات را ایجاد کرده است.

معلومات اضافی

زنده‌گی در قریه

انسانها از بدو پیدایش خود در تلاش بودند، که روز تا روز به زنده گی خود سرو سامان دهند. نسان ها در ابتدا زنده‌گی اجتماعی خود کوچی نشین و مالدار بودند برای پیدا کردن علفچر از جای به جای دیگر کوچ می نمودند. بعداً تهدیدات طبیعت (تغیرناگهانی هوا، از بین رفتن چراگاه ها ، خشکسالی ها ...) مردم را مجبور ساخت برعلاوه مالداری امور زراعتی را نیز پیش می بردند، با هم یکجا در کنار دریا ها و چشمه های که آب دایمی داشت مسکن گزین شدند. ضروریات خود را از زراعت ومالداری تأمین می کردند.

در بوجود امدن قریه جات برعلاوۀ آب، هوا و حاصل خیزی خاک نیز نقش اساسِ داشت. قریه های که ساختمان ها پهلوی هم به دور کاریز، چشمه، مسجد، مدرسه... دور یک میدان ساخته شده باشد. بنام قریه جات متمرکز گویند. ساختمان های که از هم فاصله داشته باشد و زمین های زراعتی دربین خانه قرار داشته باشد. انرا دهات پرگنده گویند.

در ساختن آبادی های قریه محیط جغرافیایی نقش اساسی دارد. مثلاً: در مناطق جنگلی که درآن مناطق زیاد باران می‌بارد خانه ها از چوب و سقف آن شیب دار ساخته شده است. در مناطق کوهستانی بیشتر دیوار خانه ها از سنگ وگل اعمار گردیده. درمناطق صحرایی سقف آبادی ها گنبدی شکل می باشد.

در مناطق که امکانات بیشتر استفاده از زمین های زراعتی وجود داشته باشد در آن قریه های بیشترین نفوس زنده‌گی می‌کند. عوامل دیگر مانند: آب برای زراعت، هوای مساعد و امنیت نیز در ازدیاد نفوس قریه ها مؤثراست. قابل یاد آوری است که در قریه ها درصورت واقع شدن حوادث طبیعی دولت و موسسات کمک رسان وظیفه دارند که قبل از وقوع حادثه برای مردم قریه در باره حوادث معلومات بدهد و در صورت وقوع حوادث همراه مردم مصیبت دیده قریه ها کمک و مساعدت نماید.

درس (یازدهم) زمان تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	**پیشه ها وصنایع دستی در قریه**
هدف کلی	شاگردان راجع به پیشه ها وصنایع دستی در قریه معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. • با پیشه ها وصنایع دستی در قریه آشنا شوند. • اهمیت پیشه ها و صنایع دستی را در قریه بیان کرده بتوانند. • متیقین شوند، که مردم قریه در پهلوی زراعت و مالداری به امور صنایع دستی نیز مصروف هستند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری ...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از فعالیت مقدماتی جهت تولید انگیزه، سؤال‌های زیر را طرح می کند:		۴۵دقیقه
- چه فکر می‌کنیددر قریه ها کدام پیشه ها و صنایع دستی رواج دارد ؟	- جواب های مختلف می دهند.	
به نظر شما ، صنایع دستی قریه های وطن ما کدام ها اند؟	- جواب های مختلف می دهند.	
- عنوان درس جدید را به روی تخته نوشته و شاگردان را به تصاویر متن کتاب متوجه می سازد.	- به عنوان درس توجه کرده و درمورد تصاویر کتاب معلومات می دهند.	
- متن درس را با آواز بلند می خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند .	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند .	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی فهمند، روی تخته نوشته و معنی می کند.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش می‌دهند.	

- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروها تقسیم کرده تا مطالب عمدۀ درس را خلاصه کنند. - جهت ارزیابی به سؤال‌های کتاب می‌پردازد. .. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه می دهد.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند . - به گروها تقسیم شده مطابق هدایت کار می‌کنند. - جواب می دهند. - به خلاصه درس گوش می دهند و مطابق رهنمای عمل می کنند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- محصولات صادراتی صنایع دستی کشورما، عبارت است از: قالین، گلیم و انواع خامه دوزی ها.

۲- در کشور ما صنایع دستی؛ مانند: خامه دوزی، چرمه دوزی، دستمال دوزی و غیره بیشتر توسط زنان به پیش برده می‌شود.

۳- مردان قریه بیشتر به پیشه های سنگین؛ مانند: اهنگری، گلکاری، نجاری وغیره مصروف هستند.

معلومات اضافی

پیشه ها و صنایع دستی مردم قریه

پیشه ها و صنایع دستی مردم قریه

چون زنده گی مردم قریه اکثراً به محصولات دهقانی متکی بوده و محصولات دهقانی احتیاجات زنده گی را کاملاً مرفوع نموده نمی توانست از جانب دیگر مردم جهت اجرای بهتر امور دهقانی به افراد و سامان آلات ضرورت داشتند پس مردم در جستجوی راه هایی گردیدند تا از آن طریق وضع اقتصادی خویش را بهتر سازند . همان بود که در نتیجه به پیشه ها وصنایع دستی از قبیل آهنگری ، نجاری ، قالین بافی، خامکدوزی و جاکت بافی رو آورند.

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	زراعت در قریه
هدف کلی	شاگردان راجع به زراعت در قریه معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. • به زراعت در قریه آشنا شوند. • به اهمیت اقلیم در کشت انواع نباتات اشنا شوند. • غله ها، بقولات، نباتات طبی و قندی را از هم تفکیک کنند. • متیقین شوند که آب هوای کشور ما برای کشت انواع نباتات مساعد است.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر انواع نباتات...
شیوۀ ارزیابی	تحریری ، تقریری ...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید: - چه فکر می‌کنید، مهمترین محصولات زراعتی قریۀ شما چه است ؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را، به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد. تا درس را تشریح کنند. - شاگردان در گروه ها راجع به محصولات زراعتی منطقه خویش بحث کنند.	- شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند. - به دقت گوش می دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵دقیقه

- جهت ارزیابی، به سؤال های کتاب می‌پردازد. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به سؤال ها جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- در محل زنده‌گی ما ا نواع غله ها ، بقولات ، نباتات طبی، نباتات قندی، میوه ها و غیره زرع می‌شود.

۲- زراعت و مالداری اساس اقتصاد قریه ها را تشکیل می‌دهد.

۳- محصولات زراعتی از قبیل: انواع میوه های خشک و تازه، نباتات طبی، سبزی ها وغیره به خارج صادر می‌شود.

معلومات اضافی

زراعت در قریه

طوریکه گفتیم اقتصاد مردم قریه متکی بر محصولات زراعت و مالداری می باشد به همین دلیل مردم از زمان های قدیم کوشـــش نمودند تا بفهمند که کدام نوع خاک و اقلیم برای زرع کدام نوع تخم نباتی مساعد است تا ازین طریق سطح حاصلا ت خود را بلند ببرند. مثلاً درمناطق که اقلیم مدیترانه یی دارد میوه جات خاندان نارنج خوب حاصل می دهد و از زمین های زراعتی شان سالان دو الی سه بار حاصل جمع اوری می گردد . در مناطق کوهستانی نباتات مخصوص که در مقابل سردی هوا مقاوم باشد کشت می شود. چون در آن مناطق شرایط رشد نباتات به سبب سردی هوا محدود است در سال یکبار حاصل جمع آوری می گردد.

از اینکه محصولات زراعتی از قبیل: غله ها، بقولات و میوه ها منبع خوب غذایی محسوب می گردد. لهذا انسانها پیوسته تلاش نموده و می نمایند تا کیفیت و کمیت تولیدات زراعتی را بهتر و بیشتر سازند.

درس (سیزدهم) **زمان تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	**مالداری در قریه**
هدف کلی	شاگردان راجع به مالداری در قریه معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. • با مالداری آشنا شوند. • راجع به اهمیت مالداری معلومات پیدا نمایند. • طرز تربیه بهترحیوانات اهلی را گفته بتوانند. • انوع حیوانات اهلی و حشی را، از همدیگر تفکیک کرده بتوانند. • شاگردان به مالداری علاقه پیدا کنند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و مُمددرسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید:		۴۵دقیقه
- چه فکر می کنید ، در قریه کدام حیوانات اهلی تربیه می شود؟	- شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند.	
- متن درس را، به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش می دهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد. تا درس را تشریح	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	

کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده وظایف ذیل را هدایت دهد: چرا مردم قریه به مالداری علاقه دارند؟ - جهت ارزیابی، به سؤال های کتاب می‌پردازد. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - به سؤال ها جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- مردم ما، حیوانات اهلی را برای رفع نیازمندی های خود؛ مانند: قلبه کردن ، لبنیات، گوشت و حمل ونقل نگهداری می‌کند.

۲- انسان ها از زمانه های بسیار قدیم به پیشهٔ مالداری آغاز کرده؛ تا از گوشت ، پوست ، پشم و هم برای حمل و نقل از آن ها استفاده کند.

۳- حیواناتی که مردم غرض رفع نیازمندی های خود آنرا تربیه و پرورش داده اند به نام حیوانات اهلی یاد می شوند.

معلومات اضافی

مالداری در قریه

هر چند تربیه و نگهداری حیوانات وظیفهٔ کوچی هاست، اما نظر به اهمیتی که حیوانات در زنده‌گی انسان ها دارد، مردم قریه ها نیزبه نگهداری و تربیهٔ حیوانات پرداختند، تا ازین طریق مشکلات اقتصادی و غذایی خود را رفع سازند. از جمله یک مقدار محصولات آن در قریه ها به مصرف رسیده و متباقی آن به شهر ها و خارج صادر می‌شود که در تقویه اقتصاد خانواده و کشور نقش بسزایی دارد.

درس (چهاردهم) زمان تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	**فایده مالداری در قریه**
هدف کلی	شاگردان راجع به فایده مالداری معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با اهمیت مالداری در کشور آشنا شوند. • طریقه پرورش حیوانات اهلی را تشریح کرده بتوانند. • با اهمیت محصولات صادراتی حیوانی در صنایع دستی آشنا شوند. • محصولات حیوانی را معرفی کرده بتوانند. • به فواید مالداری علاقه پیدا کنند.
روش تدریس	فعالیت های گروپی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و مُمددرسی	کتاب ،تخته ، تباشیر، تصاویر حیوانات...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری ...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید: - به نظر شما از شیر ، پوست و گوشت کدام حیوانات استفاده می شود؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را، به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد. تا درس را تشریح کنند.	- شاگردان جواب های گوناگون می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند. - به دقت گوش می دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند.	۴۵دقیقه

- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده و به آن ها هدایت می دهد تا پیرامون فایده های مالداری صحبت کنند. - جهت ارزیابی، به سؤال های درس می پردازد. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - به سؤال ها جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱-از شیر حیوانات لبنیات؛ مانند: ماست، دوغ، مسکه، پنیر، چکه و قروت می سازد.

۲- از محصولات حیوانی مانند:پوست قره قل، پشم، پوست و رودهٔ گوسفند به خارج صادر می‌شود.

۳- تربیه و پرورش حیوانات، در تهیه غذا و بلند بردن اقتصاد خانواده نقشی مهم دارد.

معلومات اضافی

محصولات حیوانی

محصولات حیوانی عبارت از موادی اند، که از یک حیوان در حالت زنده و یا بعد از ذبح به دست می آید.

محصولات حیوانی که از یک حیوان زنده به دست می آید به دو بخش تقسیم میشوند: آن محصولاتی که ارزش خوراکی دارند و محصولاتی که دارای ارزش خوراکی نمی‌باشند .

محصولاتی که ارزش خوراکی دارند؛ عبارت اند از: شیر، گوشت، عسل و تخم مرغ.

محصولات که ارزش خوراکی ندارند؛ مانند: پشم، پوست، موی بز، نیروی کار و غیره .

محصولات که پس از ذبح به دست می آید نیز به دوقسمت محصولات اصلی و محصولات فرعی تقسسم میشوند .

محصولات اصلی عبارت اند از، گوشت چربی و استخوان که هرکدام دارای ارزش خاصی در حیات انسان می باشند.

محصولات صنعتی (فرعی): محصولات صنعتی که ارزش غذایی ندارند، شامل پوست قرقل، چرم، روده گوسفند و چربی داخل شکم وغیره.

درس (پانزدهم) **زمان تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	زنده‌گی درشهر
هدف کلی	شاگردان راجع به زنده‌گی شهری معلومات حاصل کند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند . • با زنده‌گی شهری آشنا شوند. • مشخصات زنده‌گی شهری را تشخیص و بیان کرده بتوانند. • تفاوت های زنده‌گی شهری و دهاتی را گفته بتواند. • به زنده‌گی شهری علاقه مند شوند.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب ، تشریح...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویرشهرها...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید: - به نظر شما، زنده‌گی در شهر با زنده‌گی در قریه، چه فرق دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را، به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید.	- شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند. - به دقت گوش می دهند.	۴۵ دقیقه

- از چند نفر شاگرد بخواهد. تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه‌ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به این که مردم شهر مصروف کدام کارها اند بحث نمایند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
- جهت ارزیابی، به سؤال های کتاب می‌پردازد.	- به سؤال ها جواب می‌دهند.	
- درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- شهر جای است، که مردم زیاد در آن نزدیک هم زنده‌گی می‌کند شهرها دارای بازارها، پارک ها، جاهای تفریحی ، سرکهای متعدد، شاروالی، ادارات دولتی و غیر دولتی می‌باشد.

۲- در شهر ها در کنار ادارات دولتی اداره های غیر دولتی؛ مانند: تجارت خانه ها، بازارها، کارخانه های تولیدی و غیره نیز می‌باشد.

۳- در شهرها سهولت های تعلیمی، صحی، شهری، تجارتی، تولیدی وغیره سهولت ها می‌باشد.

معلومات اضافی

زنده‌گی شهری

انسان های اولیه ازطریق چیدن میوهٔ درختان و شکار زنده‌گی خودرا پیش می برند. بعداً به مالداری رو آوردند. برای تهیه خوراک و پوشاک خود حیوانات را نگهداری می کردند و از محلی به محل مناسب دیگری می‌کوچیدند. در مرحلهٔ بعدی در پهلوی مالداری به زراعت نیز پرداختند ، قریه جات وشهرک های کوچک را تشکیل دادند.

اولین شهر در سرزمین بین النهرین (عراق امروزی) بوجود امده است، یکی از تفاوت های زنده‌گی شهری و دهاتی شیوهٔ فعالیت اقتصادی مردم است یعنی درشهرها مردم به فعالیت غیر زراعتی می‌پردازند؛ مانند: کار در کارخانه ها ، ادارات دولتی وخصوصی، در مغازه ها وغیره. علاوتاً قریه جات نسبت به شهر ها کم نفوس استند. اکثر شهر های اولیه در کشورما درکنار دریاها و در مسیر راه های تجارتی بوجود آمده بود.

از اینکه در شهرهای امروزی بیشترین سهولت های زنده‌گی از قبیل: شفاخانه‌ها، پوهنتون‌ها، مکاتب، کارخانه‌ها، مغازه ها، ادارات دولتی، برق، ترانسپورت و غیره وجود دارد پس تعداد زیادی مردم از دهات به شهرها مهاجرت کرده و در آن زنده‌گی می‌کنند.

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	پیشه های شهری
هدف کلی	شاگردان راجع به پیشه های شهری معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با پیشه های شهری آشنا شوند. • تفاوت های پیشه های شهری و دهاتی را گفته بتواند. • فواید پیشه های شهری را بیان کند. • به تولیدات پیشه وران شهری علاقه مند شوند و از تولیدات آن استفاده کند.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب ، تشریح...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، مارکر، تصاویری ازپیشه های شهری.
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید: -به نظر شما، مردم شهر مصروف کدام کارها اند؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را، به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد. تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروهها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به پیشه های شهری بحث نمایند. - جهت ارزیابی، به سؤال های کتاب می‌پردازد.	-شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند. - به دقت گوش می دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - به سؤال ها جواب می‌دهند.	۴۵دقیقه

- درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب سؤال‌های متن درس

۱– در شهر ها کسبه کاران برعلاوه مسگری، به پیشه های زرگری، معماری، نجاری، کلالی، خیاطی و غیره نیز مصروف استند.

۲– در شهرها اشیا ولوازم گوناگون؛ مانند: موترها، موترسایکل‌ها، بایسکیل ها، رادیوها، تلویزیون ها، کمپیوترها، سایرالات برقی، لباس ها، وسایل خانه وغیره به فروش می رسد.

۳– شاگردان هریک مطابق میل خود جواب می‌دهند.

معلومات اضافی

پیشه های شهری

در شهرها پیشه های گوناگون مانند : زرگری، معماری ، نجاری، خیاطی، چرم دوزی .. موجود است وقتیکه به شهر می رویم چیز های زیادی راکه ساخت دست بشر است می بینیم ؛ مثلاً : انواع موترها، موترسایکل ها، بایسکل ها، رادیوها، تلویزیون ها ، انواع تکه ها سامان و لوازم خانه و غیره .

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	**انواع شهرها**
هدف کلی	شاگردان راجع به انواع شهر ها معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود،که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با انواع شهرها آشنا شوند. • فرق بین شهرهای کوچک و شهرهای بزرگ را بیان کرده بتوانند. • علایم شهرهای بزرگ و کوچک را به روی نقشه تفکیک ونشان داده بتوانند. • به زنده‌گی شهری علاقه مند شوند.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب ، تشریح...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، چند تصویرازشهرهای کوچک وبزرگ...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم فعالیت های مقدماتی را انجام داده و به منظور تولید انگیزه سؤال زیر را طرح می‌کند : -درتصویر متن کتاب، کدام شهرها را می بینید ؟ - عنوان درس را روی تخته نوشته و به شاگردان هدایت می‌دهد تصاویر متن کتاب را دقیقاً مشاهده کرده و بگوید در تصویر چه را می بیند. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند و بعد هدایت می‌دهد که متن کتاب را چند شاگرد نیز با صدای بلند بخوانند؛ و شاگردان دیگر کلمات و اصطلاحات مشکل را یاد داشت کنند. - کلمات مشکل را برروی تخته نوشته معنا کرده و درس را تشریح می دهد و بعد هدایت می دهد؛ تا چند شاگرد نیز درس را تشریح کند؟	-شاگردان جوابات مختلف می‌دهند. - متوجه می‌باشند و تصاویر را مشاهده در مورد اظهار نظر می‌کنند. - گوش داده و غلطی های خود را اصلاح می‌کنند. - کلماتی را که معلم معنی کرده از روی تخته درکتابچه های شان یادداشت می نمایند.	۴۵دقیقه

- صنف را به گروه ها تقسیم کرده وظایف ذیل را هدایت دهد: - با خصوصیات ذکر شدهٔ متن درس، در کشورما کدام انواع شهر ها وجود دارد، در گروه ها با هم بحث کنید. - معلم محترم نماینده هر گروه را پیش صنف خواسته تا کار گروهی خویش را توضیح نمایند. - غرض ارزیابی سؤالات اخر درس را مطرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی را توصیه می‌کند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می کنند. - طبق هدایت عمل می‌کنند. -شاگردان متوجه هستند. - به سوالات جواب می دهند. - به خلاصه درس توجه نموده و مطابق هدایت عمل می کنند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱– درشهر ها انواع محصولات صنعتی تولید می شوند و مواد اولیه به مصنوعات تجارتی تبدیل می‌شود.

۲– شهر ها سیاسی عموماً پایتخت کشورها را تشکیل می‌دهند، که در آن بسیاری از تصمیم گیری های سیاسی و اداری صورت می‌گیرد و ریاست دولت و وزارت خانه ها نیز در آن موقعیت دارند.

۳– شهر کابل از جملهٔ شهرهای سیاسی به شمار می‌رود.

معلومات اضافی

انواع شهرها

در بیشترین تعاریف شهر ها به تعداد نفوس و نوع فعالیت اقتصادی، حوزهٔ اداری و غیره اشاره شده است. در شهرها فعالیت غیر زراعتی وجود دارد و بیشترین شهر ها به تولید کالاها و بعضی از آن ها به مبادله اموال می‌پردازند و از طریق دولت اداره می شوند لیکن امروز، شهرها دارای فعالیت های متنوعی بخصوص اقتصادی بعضی از آنها-صنعتی و خدماتی می باشند.

شهرها در ابتدا مرکز اداری، سیاسی و مذهبی بودند؛ اما امروز بیشتر به تعداد نفوس و وسعت شهر تاکید می‌شود و به اساس آن شهر های کوچک، متوسط، بزرگ و بسیار بزرگ تقسیم شده است. شهرهای کوچک را شهرک نیز می گویند. در شهرهای بزرگ بازارهای کلان وجود دارد که در آن جا انواع اموال مانند: تکه فروشی ها، خوراکه فروشی ها ،ورکشاپ ها وغیره می باشد. که اکثر مردم آن بازارهای خاص را بنام رسته نیز یاد می کنند.

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	**شهرهای مهم و تاریخی افغانستان**
هدف کلی	شاگردان راجع به شهرهای مهم و تاریخی کشور معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با شهرهای مهم و تاریخی کشور آشنا شوند. • شهرهای مهم و تاریخی کشور را نام گرفته ، در نقشه نشان داده بتوانند. • به شهرهای تاریخی کشور علاقه مند شوند.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب ، تشریح...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویرازشهرهای تاریخی ومهم کشور...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم فعالیت های مقدماتی را انجام داده و به منظور تولید انگیزه سؤال زیر را طرح می‌کند: - به نظر شما، شهر های تاریخی افغانستان کدام ها اند ؟ - عنوان درس جدید را روی تخته نوشته و به شاگردان هدایت دهد تصاویر متن کتاب را دقیقاً مشاهده کرده و بگوید در تصویرچه را می بیند. - متن درس را به صدای بلند و آهسته می‌خواند و بعد هدایت می‌دهد که متن کتاب را چند شاگرد نیز با صدای بلند بخوانند؛ و شاگردان دیگر کلمات و اصطلاحات مشکل را یاد داشت کنند. - کلمات مشکل را برروی تخته نوشته معنی کرده و درس را تشریح می کند و هدایت می دهد؛ تا چند شاگرد نیز درس را تشریح کند؟	- شاگردان جواب های گوناگون می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نماید و تصاویر را مشاهده در مورد اظهار نظر می‌کند. - گوش داده و غلطی های خود را اصلاح می‌کنند چند نفر درس جدید را به اواز بلند می‌خواند. - گوش می‌دهند و معنی کلمات مشکل را از روی تخته یاد داشت می‌کنند و چند شاگرد نیز درس را تشریح می‌کند.	۴۵دقیقه

- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده وظایف زیر را هدایت می دهد : ولایات تاریخی افغانستان ،مانند: کندهار، مزارشریف، پروان، کندز، پکتیا، هرات ، بامیان، غور، غزنی وغیره را در نقشه افغانستان که، در کتاب درسی موجود است نشان دهید . - نماینده هر گروه را پیش صنف خواسته تا کار گروهی خویش را توضیح نمایند. - غرض ارزیابی شاگردان سؤالات آخر درس را مطرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی را توصیه می‌کند.	- به گروه ها تقسیم شده طبق هدایت محترم عمل می‌کنند. . - طبق هدایت عمل می‌کنند. - جواب می دهند. - به خلاصه درس گوش می دهند و مطابق رهنمای عمل می کنند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- شهر بلخ امروزی را (ام البلاد) می‌گویند، که در شمال افغانستان موقعیت دارد.

۲- راه تاریخی ابریشم کشور های هند و چین را با کشورهای اروپایی وصل می‌کرد.

۳- از جملهٔ شهرهای تاریخی کشور چهار شهر آن عبارت است از: شهرکابل، غزنی، بامیان و بلخ.

معلومات اضافی

شهرهای مهم و تاریخی افغانستان

افغانستان کشوریست باستانی که از، زمانه های قدیم شهرهای بزرگ تاریخی؛ مانند: بلخ ام البلاد، (مادر شهرها) هرات، بامیان، کابل، کاپیسا، بست، غور ، غزنی....) در آن وجود داشت که راه معروف ابریشم از بیشتر این شهر ها می گذشت و کشورهای چین و هند را، با اروپا وصل می ساخت که با گذشت زمان شهرها نیز انکشاف بیشتر کرد. امروز شهرهای مهم و بزرگ کشور ما، عبارت اند از: کابل، مزارشریف، کندهار، هرات، جلال آباد، کندز، بامیان، گردیز...

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	شهرهای بزرگ جهان
هدف کلی	شاگردان راجع به شهرهای بزرگ و مهم جهان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با شهرهای بزرگ و مهم جهان آشنا شوند. • علت بزرگی و اهمیت شهرهای بزرگ و مهم جهان را بیان کرده بتوانند. • شهرهای بزرگ جهان را در نقشهٔ جهان نشان داده بتواند. • به مطالعهٔ شهرهای مهم و بزرگ جهان علاقه مند شوند.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویری ازشهر بزرگ جهان...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم فعالیت های مقدماتی را انجام داده و به منظور تولید انگیزه سؤال زیر را طرح می‌کند : - چه فکرمی کنید، نام کدام شهر بزرگ جهان را شنیده اید؟ - عنوان درس را روی تخته نوشته و به شاگردان هدایت می‌دهد تصاویر متن کتاب را دقیقاً مشاهده کرده و بگوید در تصویر، چه را می بیند؟ - متن درس را به صدای بلند و آهسته می‌خواند و بعد هدایت می‌دهد متن کتاب را چند شاگرد با صدای بلند بخوانند؛ و شاگردان دیگر کلمات و اصطلاحات مشکل را یاد داشت کنند.	- شاگردان جوابات مختلف می‌دهند. - به عنوان درس توجه می کنند و تصاویر را مشاهده در مورد آن اظهار نظر می‌کنند. - گوش داده و غلطی های خود را اصلاح می‌کنند وچند شاگرد با صدای بلند متن را می‌خواند.	۴۵ دقیقه

- کلمات مشکل را برروی تخته نوشته معنی کرده و درس را تشریح می دهد و بعد به چند شاگرد نیزهدایت می‌دهدکه درس را تشریح کند؟ - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده وفعالیت داده شده کتاب را اجرا می نماید. - غرض ارزیابی سؤالات اخر درس را مطرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی را توصیه می‌کند.	- بعد از تشریح ، کلمات مشکل را یاد داشت کرده درس را تشریح می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده طبق هدایت عمل می‌کنند. - جواب می دهند. - به خلاصه درس گوش می دهند و مطابق هدایت عمل می کنند.	

جواب سؤال‌های متن درس

۱- از جملهٔ شهرهای بزرگ جهان کابل، تهران، نیویارک، پاریس، ریاض، اسلام آباد ، لندن وغیره می‌باشد.

۲- شهرهای بزرگ از نظر ازدیاد نفوس، بزرگی، موقعیت جغرافیایی، ارزش دینی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و تجارتی اهمیت دارددند.

۳ – شهرهای بزرگ دارای مراکز علمی، فرهنگی، ورزشی و جاهای سیاحتی بیشتراند.

معلومات اضافی

شهرهای بزرگ جهان

درجهان نیز شهرهای بزرگ وجود دارد، که بعضی از آنها از لحاظ عقیده مذهبی و برخی از لحاظ ازدیاد نفوس، صنعت و تجارت اهمیت دارند؛ **مانند:** مکهٔ معظمه، مدینهٔ منوره، بیت المقدس و واتیکان از لحاظ عقیده وی و شهرهایی؛ مانند: نیویارک در ایالات متحده امریکا، توکیو در جاپان، لندن در انگلستان، مسکو در روسیه، بمبئ در هند، بیجنگ (پیکنگ) در چین و جاگارتا در اندونیزیا ازلحاظ نفوس، صنعت و تجارت اهمیت دارند.

درس(بیستم) زمان تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**کشور ما افغانستان**
هدف کلی	شاگردان با کشور خود افغانستان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • کشور ما افغانستان را خوبتر بنشاسند. • راجع به کشور ما افغانستان توضیحات داده بتوانند. • با کشور و مردم خود علاقه مند گردند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر.
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
-معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید : - در نقشۀ کتاب درسی، چه می‌بینید؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- جواب های گوناگون می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند.	۴۵ دقیقه

- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به وطن عزیز ما، افغانستان بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان به سؤال‌های کتاب می‌پردازد. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه می دهد.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
جواب به سؤال‌های متن درس ۱- قسمت های جنوب و شمال شرق وطن ما، دارای جنگل های زیاد است. ۲-افغانستان معادن و ذخایر طبیعی فراوانی چون: آهن، طلا، نقره، نفت، گاز، زغال سنگ، مس و غیره، دارد ۳- جواب آزاد		

معلومات اضافی

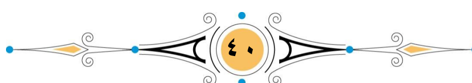
کشور ما افغانستان

افغانستان با نام رسمی جُمهوری اسلامی افغانستان (به پشتو: د افغانستان اسلامی جُمهوریت) کشوری محاط به خشکه در آسیای جنوبی است.

افغانستان (۶۵۲هزار)کیلومتر مربع مساحت، از نظر وسعت چهل‌و یکمین کشور دنیا است و نفوس آن در سال ۱۳۹۲ هجری شمسی بیش از ۳۱ میلیون نفر بود که از نظر جمعیت در ردیف چهل‌ودوم کشورهای دنیا قرار دارد.

اسلام دین رسمی آن است.

کشور ما افغانستان دارای تاریخ پنجهزار ساله بوده . اریایی ها نخستین مردم بودند که در این سرزمین زنده گی می کردند و اساس تمدن را در ام البلاد یا بلخ امروزی گذاشتند.

درس(بیست ویکم) زمان تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**بیرق ملی ما**
هدف کلی	آشنایی شاگردان با بیرق ملی
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • مفهوم رنگ ها و اهمیت بیرق ملی را بدانند. • راجع به مفهوم رنگ ها واهمیت بیرق ملی توضیحات داده بتوانند. • با بیرق ملی کشور علا قه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید :		۴۵ دقیقه
- شما در بیرق ملی، چه می بینید؟	- شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛تا راجع به رنگ های بیرق ملی بحث نمایند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
- جهت ارزیابی به سؤال‌های کتاب می‌پردازد.	- جواب می‌دهند.	

- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- بیرق ملی وطن عزیز ما، افغانستان، دارای سه رنگ سیاه، سرخ و سبز است

۲- رنگ سبز نشانهٔ سرسبزی، آزادی و آبادی است.

۳- نشان ملی افغانستان عبارت از: محراب و منبر به رنگ سفید است که در وسط بیرق ملی قرار دارد.

معلومات اضافی

بیرق:پَرچَم یا **دِرَفْش** یا **بیرق** نماد یک گروه، سازمان، یا کشور است، که بیشتر روی پارچه، یا کاغذ به صورت رنگه درست می‌شود. در قدیم، پرچم نماد اتحاد و تمایز در جنگ‌ها به شمار می‌رفت.

پیشینهٔ استفاده از پرچم در بین قبائل، چه در جنگ و چه در صلح، به روزگار باستان باز می‌گردد. طوری که از منابع تاریخی بر می‌آید، تمدن‌های گوناگون، شرق و غرب از آن استفاده می‌کردند هر چند به طور دقیق مشخص نیست که نخستین بار استفاده از آن توسط، چه کسی و در چه زمانی بوده است.

واضح است که پرچم، به دلیل اینکه نماد همبسته‌گی لشکر بوده، یکی از اهداف دشمن برای از بین بردن پرچم‌دار و به زمین انداختن پرچم برای تضعیف روحیه جنگ اوری لشکر مقابل به شمار می‌رفت. در بسیاری از جنگ‌ها یکی از منصب‌های مهم، «پرچم‌داری» بوده‌است چرا که پرچم نشانی از همبسته‌گی در عمل و اتحاد در شعار بوده؛ طوری که هر گاه پرچم از دست پرچم دار می‌افتاده، نوعی شکست و از هم گسیختگی برای لشکر به شمار می‌آمد. در طول تاریخ کشورما، نمایانگر وحدت ملی، آزادی، استقلال و تمامیت ارضی کشور ما بوده است. ما به بیرق ملی کشور خود احترام گذاشته و از آن پاسداری می کنیم.

درس(بیست ودوم) زمان تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**ادارات دولتی**
هدف کلی	آشنایی شاگردان با ادارات دولتی
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با ادارات دولتی کشور آشنا شوند. • وظایف ادارات دولتی را بیان کرده بتوانند. • در برابر ادارات دولتی کشورذهنیت مثبت پیدا کنند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویرو غیره...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وخت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید :		۴۵ دقیقه
- به نظر شما، ادارات دولتی به چه منظور ایجاد شده اند؟	- جواب های گوناکون می‌دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده ،لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند؟	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	

- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ راجع به ادارات دولتی صحبت نمایند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سوال های آخر درس می‌پردازد.	- جواب می‌دهند.	
- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- هر کشور برای برقراری نظم، خدمت به مردم، تأمین روابط و اجرای کارها به حکومت و ادارات ضرورت دارد.

۲- نماینده‌گی هر وزارت تحت نام ریاست در ولایت ها و مدیریت‌های آن در ولسؤال‌ها کار می‌نمایند.

۳- که کارکنان آن، با درک مسؤولیت، صداقت و ایمانداری وظیفه خود را اجرا نمایند.

معلومات اضافی

وظایف مدیریت

وظایف اداره را می توان به شکل زیر خلاصه کرد:

۱ .**پلان گذاری:** پلان گذاری شامل انتخاب کردن ماموریت، اهداف و اقدامات در رسیدن به آنها وآن مستلزم تصمیم گیری مبتنی بر انتخاب شیوۀ مناسب در بین شیوه های موجود برای عملیات درآینده می‌باشد وبرنامه فاصلۀ را که ما در آنجا قرار داریم، تا آنجائی که می خواهیم به آن برسیم را برطرف می‌کند.

۲ .**سازماندهی:** سرآغاز موفقیت ادارۀ پلانگذاری است. سازماند هی برنامه ها را به واقعیت تبدیل کرده و اهداف مورد نظر را تحقق می بخشد.

۳ .**هدایت:** رهبری، جریان تأثیر گذاری افراد و گروه ها جهت تعیین اهداف و رسیدن به آن می‌باشد. رهبران کسانی که بعنوان رهبر عمل می‌کنند دیگران را راهنمایی، هدایت وترغیب کرده آموزش می‌دهند..

۴ .**کنترول:** شامل آن دسته از فعالیت هائی است که در صدد ایفای وظایف، با شرایط لازم به منظور نیل به هدف های از پیش تعیین شده می‌باشند.جریان کنترول را می توان به چهار مرحله تقسیم کرد: تعیین معیار عملکرد، اندازه گیری عملکرد، مقایسه عملکرد با معیار های تعیین شده برای انجام اقدامات اصلاحی.

درس(بیست وسوم) **زمان تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**مقررات ترافیکی**
هدف کلی	آشنایی شاگردان با مقررات ترافیکی
اهداف دانشی، مهارتی، ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • مقررات ترافیکی را بدانند. • مقررات ترافیکی واشارات ترافیکی را بیان کرده بتوانند. • با پولیس ترافیک و وظایف آن ذهنیت مثبت پیدا کنند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب،تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید :		۴۵ دقیقه
- گاهی فکرکرده اید، برای تنظیم عبور و مرور مردم و وسایط در شهر به چه ضرورت است؟	- شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته درکتابچه‌های خود می نویسند.	

- درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - یکی از شاگردان به کمک معلم در صنف طریق گذشتن از سرک را با در نظر داشت رنگ های چراغ های ترافیکی تمثیل کند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن را طرح می‌کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- رعایت مقررات ترافیکی سبب آسانی رفت و آمد و جلوگیری از حوادث ترافیکی و ازدحام می‌شود.

۲- رنگ سبز چراغ، اشارۀ حرکت و عبور از سرک است.

۳- سرخ، زرد وسبز.

معلومات اضافی

ترافیک

تعریف ترافیک: هرنوع عبور و مرور و توقف انسانها، حیوانات و وسایط نقلیه را در بالای جاده عام احتوا میکند.ترافیک به سه کتگوری تقسیم می‌گردد

۱-ترافیک زمینی

۲-ترافیک بحری

۳-ترافیک هواﺉ

وظیفه پولیس ترافیک همانا تامین امن و نظم ، تنظیم جریان ترافیک و جلوگیری از حادثات ترافیکی و نجات جان و مال مردم از خطرات و حوادث ناشی از حادثات ترافیکی می‌باشد، که این وظیفه را در مطابقت کامل با قانون ترافیک جاده انجام می‌دهد و کار های مؤثر و زیادی را به خاطر ارتقا سطح آگاهی و تعلیم و تربیه اولاد وطن در مکاتب و مؤسسات ترانسپورتی انجام داده - عواید قابل ملاحظه یی را از مدرک فروش اسناد بهادار ترافیکی، محصول تکس لین، جواز سیر و جواز رانندەگی حصول و تحویل خزینه دولت می‌نماید.

درس(بیست وچهارم) **زمان تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**حفاظت از محیط زیست شهری.**
هدف کلی	آشنایی شاگردان با حفاظت از محیط زیست شهری
اهداف دانشی، مهارتی، ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • چگونه‌گی حفاظت از محیط زیست شهری را بدانند. • راجع به حفاظت از محیط زیست شهری توضیحات داده بتوانند. • با حفاظت وپاک نکهداشتن محیط زیست شهری علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌نماید :		۴۵ دقیقه
- به نظر شما، موجودیت جنگل ها و درخت ها برای محیط زیست، چه فایده می رسانند؟	- شاگردان جواب های گوناکون می‌دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده ،لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- از چند شاگرد بخواهد، تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به پاکی و سرسبزی محیط زیست بحث نمایند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

- جهت ارزیابی شاگردان به سؤال‌های متن درس می‌پردازد. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه میدهد.	- جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- پاکی و صفایی شهر وظیفۀ شاروالی است.

۲- از انداختن کثافات در مقابل خانه خود و دیگران جلوگیری کنیم.

۳- مصرف بیش از حد آب، چوب، مواد سوخت موجب انبار کثافات و امراض مختلف می‌شود.

معلومات اضافی

حفاظت از محیط زیست عبارت است از تلاشی که به منظور حفظ سلامتی محیط و انسان‌ها، در سطوح شخصی، سازمانی یا دولتی، از محیط طبیعی محافظت می‌کند. از سال ۱۹۶۰م. جنبش‌های فعال زیست محیطی ایجاد شده‌اند که از مسایل مختلفی در این زمینه اطلاع دارند. هیچ توافقی در مورد میزان اثر فعالیت‌های انسانی بر روی محیط زیست وجود ندارد و اقدامات حفاظتی گاهی مورد انتقاد قرار می‌گیرند. مؤسسات علمی اکنون دوره‌های آموزشی را پیشنهاد می‌دهند، مانند: مطالعات زیست محیطی، مدیریت محیط زیست و مهندسی محیط زیست، که تاریخچه و روش‌های حفاظت از محیط زیست را آموزش می‌دهند. حفاظت از محیط زیست احتیاج به توجه، به فعالیت های مختلف انسانی دارد.

حفاظت از محیط زیست تحت تأثیر سه فاکتور در هم آمیخته است: قوانین زیست محیطی، اخلاق و آموزش و پرورش. هر کدام از این سه فاکتور، هم در سطح تصمیمات بین‌المللی و هم در سطح ارزش‌های رفتاری و شخصی، بر محیط زیست تأثیر می‌گذارند. برای اینکه حفاظت از محیط زیست به واقعیت تبدیل شود، مهم است که جوامع، در این زمینه‌ها پیشرفت کرده و تصمیمات زیست‌محیطی را اتخاذ کنند.

درس(بیست وپنجم)　　　　زمان تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	**چهار سمت اصلی**
هدف کلی	شاگردان راجع به تعیین چهار سمت اصلی معلومات حاصل کنند.
اهداف دا نشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با سمت های اصلی آشنا شوند. • چهارسمت خود را نشان داده و نام گرفته بتوانند. • سمت طلوع آفتاب را اساس قرار داده و به اساس آن سمت های دیگر را نام بگیرند. • به تعیین کردن چهار سمت اصلی علاقه مند شوند.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب ، تشریح ...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم فعالیت های مقدماتی را انجـام داده و به منظور تولید انگیزه سؤال زیر را طرح می‌کند: - به نظر شما، تصویر کتـاب درسـی، چـه را نشـان می‌دهد؟ - عنوان درس را بالای تخته می نویسد و به شاگردان وظیفه دهید که تصویر کتاب درسی را به دقت مشاهده کرده و سمت های اصلی را، در آن تشخیص نمایند. - متن درس را به صدای بلند می خواند و بعد هدایت می‌دهد تا متن کتاب را چند شاگرد نیز با صدای بلند بخوانند؛ و شاگردان دیگر کلمات و اصطلاحات مشکل را یاد داشت کنند.	- شاگردان جواب های مختلف می‌دهند. - متوجه می‌باشند و تصاویر را مشاهده در مورد اظهار نظر می‌کنند. - به دقت گوش می‌دهند و مطابق هدایت عمل می‌کنند.	۴۵ دقیقه

- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- درس را تشریح نموده و بعد هدایت می دهد؛ تا چند تن از شاگردان نیز درس را تشریح کنند.	- به دقت گوش داده و مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را از صنف به صحن مکتب برده و چهار سمت اصلی را اولاً خودش و بعداً شاگردان در گروه ها به صورت عملی کار نمایند.	- به گروه ها تقسیم شده و طبق هدایت عمل می‌کنند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سؤال‌های متن درس می‌پردازد.	- جواب می دهند.	
- درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی را توصیه می‌کند.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- چهار سمت اصلی عبارت اند از: شرق، غرب، شمال و جنوب.

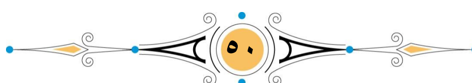
۲- انسان ها برای تعیین سمت ها از سمت شرق و غرب بیشتر استفاده می کردند.

۳- هرگاه روبه آفتاب برامد ایستاده شویم به طرف پیشرو شرق، عقب غرب، دست راست جنوب و به دست چپ شمال می‌باشد.

معلومات اضافی

جهت یابی اصلی و فرعی

همه میدانیم ، که آفتاب همیشه از یکطرف طلوع کرده و به سمت مقابل غروب می کند . که سمت آفتاب بر آمد را شرق ، سمت آفتاب نشست را غرب می نامند، اگر ما طوری ایستاده شویم ، که روی ما به طرف قبله یعنی غرب باشد پشت سر ما شرق، طرف دست راست ماشمال و طرف دست چپ ما جنوب را نشان می دهد . به این اساس جسم ما چهار سمت اصلی دارد . لهذا سطح زمین نیز چهار سمت اساسی و اصلی دارد.

درس(بیست وششم) **زمان تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	**چهار سمت فرعی**
هدف کلی	شاگردان راجع به تعیین چهار سمت فرعی معلومات حاصل کنند.
اهداف دا نشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • به سمت های فرعی آشنا شوند . • سمت هایی را که بین دو سمت اصلی قرار دارند نشان داده بتوانند. • سمت های اصلی و سمت های فرعی را در داخل صنف عملاً از هم تفکیک کرده بتوانند. • با تعین سمت های فرعی علاقه مند شوند.
روش تدریس	کارگروهی، سؤال و جواب، مباحثه، تشریح...
مواد درسی و مُمد درسی	کتاب، تخته، تباشیر، تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم فعالیت های مقدماتی را انجام داده و به منظور تولید انگیزه سؤال زیر را طرح می‌کند :		۴۵ دقیقه
- چه فکر می کنید، که چهار کنج اتاق، کدام سمت ها را نشان می‌دهد؟	- جوابات مختلف می‌دهند .	
- عنوان درس را برروی تخته بنویسد و به شاگردان وظیفه دهد که تصاویر کتاب درسی را به دقت مشاهده کرده و سمت های اصلی و فرعی را در آن تشخیص نمایند.	- متوجه عنوان درس می‌باشند ، تصاویر را مشاهده و در مورد اظهار نظر می‌کنند.	
- متن درس را به صدای بلند می خواند و بعد هدایت می‌دهد تا متن کتاب را چند شاگرد نیز با صدای بلند بخوانند؛ و شاگردان دیگر کلمات و اصطلاحات مشکل را یاد داشت کنند.	- به دقت گوش می‌دهند و مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معنی کرده است از روی تخته درکتابچه‌های خودمی‌نویسند.	

- درس را تشریح نموده و بعد هدایت می دهد؛ تا چند تن از شاگردان نیز درس را تشریح کنند. - در گروه ها متن سؤال‌های خانه خالی را در کتابچه ها نوشته، آنرا تکمیل کنند. - غرض ارزیابی سؤالات اخر درس را مطرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی را توصیه می‌کند.	- به دقت گوش داده و مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده و طبق هدایت عمل می‌کنند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- سمت های شمال شرق، شمال غرب، جنوب شرق و جنوب غرب را سمت های فرعی می‌گویند.

۲- بین سمت های اصلی شرق و جنوب سمت فرعی جنوب شرق قرار دارد.

۳- بین سمت های اصلی شمال و غرب سمت فرعی شمال غرب قرار دارد.

معلومات اضافی

چهار سمت فرعی

اگر دقت کنیم بین دو سمت اصلی که پهلوی هم قرار داشته ساحه بزرگی بین آن قرار دارد، بطور مثال اتاقی که چهار دیوار آن چهار سمت اصلی را نشان بدهد پس چهار کنج اتاق ، که هریک آن بین دوسمت اصلی واقع اند به نام سمت های فرعی یاد می شوند ،مثلاً : شمال شرق، شمال غرب، جنوب شرق و جنوب غرب.

درس(بیست و هفتم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**نقشه و چهار سمت آن**
هدف کلی	شاگردان با نقشه و چهار سمت آن معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	• انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • در روی نقشه با سمت ها آشنا شوند. • چهار سمت ، در نقشه نشان داده بتوانند. • متیقن شوند، که نقشه در تدریس جغرافیه نقش زیاد دارد.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب،تخته،تباشیر،تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می‌کند:		۴۵ دقیقه
- نقشه را دیده و چهار سمت آن را نشان دهید؟	- جواب های گوناگون می‌دهند .	
- عنوان درس را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می نمایند.	
- متن درس را، به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است، از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش می دهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد؛ تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا جا های خالی که در فعالیت کتاب داده شده است، با کلمه های مناسب تکمیل نمایند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
- جهت ارزیابی شاگردان به سؤال‌های متن درس می‌پردازد.	- جواب می‌دهند.	

- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس، توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- هر نقشه چهار سمت دارد، که عبارت اند از: سمت شمال، سمت جنوب، سمت شرق و سمت غرب.

۲- در تمام نقشه هایکه در کتاب ها است و یا در دیوار صنف آویخته شده است، سمت شمال طرف بالا، سمت جنوب طرف پایین، سمت شرق طرف دست راست و سمت غرب طرف دست چپ قرار دارد.

۳- سمت های فرعی عبارت از: شمال شرق، شمال غرب، جنوب شرق و جنوب غرب

معلومات اضافی

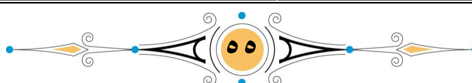
نقشه و چهار سمت آن

توسط نقشه می توانیم در مورد سطح زمین و کشورهای مختلف معلومات به دست آوریم. نقشه به چند نوع می‌باشد مانند: نقشه طبیعی ،نقشه سیاسی و غیره. مسأله مهم درنقشه این است که چهار سمت را که ما روی زمین می بینیم نشان داده نمی‌شود اگر نقشه روی دیوار نصب شود سمت بالایی آن شمال و سمت پایین جنوب سمت دست راست همیشه شرق و سمت دست چپ همیشه غرب رانشان می‌دهد. نقشه به خاطری اهمیت دارد، که می توانیم تمام دنیا یاقسمتی از جهان را دریک صفحه ببینیم.

درس(بیست و هشتم)　　　　　　　　　　　　وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	حدود اربعه افغانستان
هدف کلی	شاگردان با حدود اربعه افغانستان معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با حدود اربعه افغانستان آشنا شوند. • کشور های همسایه را نام گرفته و در نقشه نشان داده بتوانند. • با زنده گی مسالمت امیز با کشور های همسایه علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند. - چه فکر می‌کنید، در چهار سمت افغانستان کدام کشور ها قرار دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا کشور های ستون راست را با سمت های ستون چپ که در فعالیت کتاب است در کتابچه های خود ربط دهند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن درس را طرح می کند.	- شاگردان جواب های گوناگون ارائه می‌کنند . - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش می دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند.	۴۵دقیقه

- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت معلم عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- جواب (ج) درست است .

۲- کشور های همسایه افغانستان عبارت اند از: تاجکستان، ازبکستان، ترکمنستان، ایران ، پاکستان و چین می‌باشد.

۳-کشور چین در گوشه شمال شرقی کشور ما، موقعیت دارد.

معلومات اضافی

موقعیت افغانستان

کشور عزیز ما افغانستان، در جنوب قاره آسیا واقع بوده چون بر سر راه رفت و آمد کشور های اسیایی میانه و اسیایی جنوبی غرب در طول تاریخ و اقع بوده است، از این لحاظ اهمیت زیادی دارد. افغانستان بین کشور های ، شمال و جنوب

اسیا حیثیت پل را داشته است. مساحت افغانستان ۶۵۲ هزار کیلو متر مربع بوده از اینکه به بحر راه ندارد همیشه با مشکلات تجارتی و اقتصادی رو برو بوده و می‌باشد.

افغانستان، مانند هر کشور دیگر از خود همسایه هایی دارد که قرار زیر معرفی می‌گردند: تاجکستان، ترکمنستان و از بکستان همسایه های شمالی ما می‌باشند در سمت جنوب و شرق جُمهوری اسلامی پاکستان واقع می‌باشد. در سمت غرب ما، کشور اسلامی ایران موقعیت دارد و درسمت شمال شرق کمی با چین هم سرحد می باشیم.

درس(بیست و نهم)　　　　وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**تقسیمات اداری کشورما**
هدف کلی	شاگردان در مورد تقسیمات اداری کشور ما معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با موقعیت های ولایات کشور در روی نقشه آشنا شوند. • ولایات کشور را در نقشه سیاسی نشان داده بتوانند. • به حدود اربعه کشور ما پی ببرند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال وجواب، تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر،تصاویر...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند: - گاهی فکر کرده اید، که افغانستان دارای، چند ولایت است؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به پنج گروه تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا ولایت های سمت شمال، جنوب، شرق ، غرب و مرکزی را نام گرفته و روی نقشه نشان دهند. - غرض ارزیابی شاگردان سؤالات اخر درس را مطرح می کند.	- شاگردان جواب های گوناگون ارایه می‌کنند. - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش می دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند.	۴۵دقیقه

- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- افغانستان دارای ۳۴ ولایت است.

۲- ولایات توسط والی ها اداره می‌شود.

۳- پایتخت افغانستان شهر کابل نام دارد

معلومات اضافی

تقسیمات اداری کشورما

بخاطر انجام امور و اجرای بهتر وظایف، افغانستان به ۳۴ ولایت تقسیم شده که در رأس هر ولایت والی زمام امور را به دست دارد. هرولایت نظر به موقعیت خود به ولسوالی ها تقسیم شده است. بعضی از ولایت های تاریخی عبارت اند از: هرات، کندهار، مزارشریف، ننگرهار، غزنی، بامیان وغیره.

پایتخت کشور، شهر زیبای کابل است.

درس(سی ام)　　　　وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**دین، زبان و نفوس افغانستان**
هدف کلی	شاگردان درمورد دین، زبان و نفوس افغانستان معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با دین، زبان و نفوس افغانستان آشنا شوند. • ارزش و ماهیت دین زبان و نفوس افغانستان رابیان کرده بتوانند. • به ارشادات دین اسلام منحیث دین رسمی مردم افغانستان علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب،تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر،تصاویر...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند. - به نظر شما، مردم افغانستان با کدام زبان ها سخن می‌گویند؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به دین و زبان های مردم افغانستان بحث نمایند. - جهت ارزیابی شاگردان سؤال‌های متن درس را طرح می‌کند.	- شاگردان جواب های گوناگون ارائه می‌کنند. - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند.	۴۵دقیقه

- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- زبان های کشور ما، عبارت است از دری، پشتو، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری، گجری و غیره می‌باشد، که از آن جمله زبان دری و پشتو زبان های رسمی کشور ما می‌باشند.

۲- مردم کشور عزیز ما در زمان خلیفه سوم مسلمانان حضرت عثمان (رض) به دین مقدس اسلام مشرف شدند.

۳- نفوس افغانستان در حدود ۳۰ میلیون نفر می‌باشد که متشکل از ملیت ها و اقوام مختلف به شمول سک ها و هندو ها می‌باشد.

معلومات اضافی

دین، زبان و نفوس افغانستان

دین، زبان و نژاد از جمله مشخصات هویت یک کشور یا ملیت می‌باشد. اکثریت مردم افغانستان مسلمان بوده دین اسلام تقریباً چهارده قرن قبل در مکه معظمه توسط حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وسلم به مردم رسانیده شده و در زمان حضرت عمر (رض) خلیفه دوم مسلمانان به افغانستان آمدند و در زمان خلافت خلیفه سوم حضرت عثمان (رض) مردم افغانستان به دین مقدس اسلام مشرف شدند.

در افغانستان در حدود ۳۰ زبان و جود دارد که مهمترین آن پشتو ، دری ، ازبکی، ترکمنی ، پشه یی و غیره می‌باشد. هر چند به ا ساس عوامل نا امنی تا هنوز به شکل دقیق نفوس کشور معلوم نیست اما قرار معلومات افغانستان در حدود ۳۰ میلیون نفوس دارد. معلومات دقیق نفوس که بعد از سرشماری به دست می آید ما را کمک می‌کند تا پلان های انکشافی دقیق را روی دست گیریم.

درس(سی ویکم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**کوه های افغانستان**
هدف کلی	شاگردان را جع به کوه های افغانستان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با کوه های افغانستان آشنا شوند. • اهمیت کوه ها را بیان کرده بتوانند. • متیقن شوند که موجودیت کوه ها در زنده گی انسان ها موثر است .
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه طبیعی ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند		۴۵ دقیقه
- چه فکر می کنید، موجودیت کوه های وطن ما چه اهمیت دارد؟	- جواب های گوناگون ارایه می‌نمایند.	
-عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می کنند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به اهمیت کوه ها بحث نمایند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
- غرض ارزیابی سؤالات اخر درس را مطرح می کند.	- به سؤال‌های متن درس جواب می‌دهند.	

- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- موجودیت کوه ها در یک منطقه دارای اهمیت زیاد می‌باشد، به خاطر اینکه آب و هوا در این مناطق سرد بوده بیشتر اوقات در آن جا ها برف می بارد .

۲- موجودیت برف در کوه ها سبب می شود که در فصل های بهار و تابستان به مرور زمان آب شده و برای آبیاری اراضی زراعتی استفاده گردد.

۳- $\frac{۱}{۳}$حصه کشور ما را کوه ها تشکیل داده است.

معلومات اضافی

سلسله کوه های هندوکش

کوه های افغانستان یگانه عامل طبیعی است، که وضع صحرایی بودن این ساحه را برهم زده و زمینه مساعد را برای بارنده گی های کوهستانی فراهم ساخته است. موجودیت حوزه های آبگیر، ساحه، برفگیر و یخچال در بعضی از نقاط مرتفع پامیر، هندوکش و دیگر کوه ها باعث آن گردیده است که زراعت انکشاف یابد و دامان سلسله جبال را سرسبز و شاداب نگهدارد.

هرگاه سلسه هندوکش، در افغانستان به وجود نمی‌آمد البته این منطقه که در ساحۀ مرکز فشار بلند تحت استوایی واقع است، مانند: صحرای لوط در ایران، صحرای مارگوو سیستان و صحرا های عربستان سعودی محیط صحرایی و ریگستانی را تمثیل می کرد و این همه تاسیسات و انکشافات حیات بشری درآن به ملاحظه نمی رسید همان طوریکه مصر را تحفه دریای نیل خوانده اند، بجا خواهد بود که افغانستان را تحفه هندوکش بخوانیم.

قابل یاد آوری است که زنده گی در مناطق کوهستانی دارای خطرات زیاد طبیعی از قبیل : لغزش زمین ها، سنگ، خاک و برف کوچ ها می باشد باید برای جلوگیری از خطرات طبیعی نکات آتی را درنظر داشته و به شاگردان تفهیم گردد .

- درمناطق که در آن قبلاً لغزش زمین رخ داد باشد و یا علایم خطر و جود داشته باشد در وقت عبور محتاط باشیم.

- باید برای بررسی جلوگیری از وقوع لغزش زمین ، برف کوچ در مناطق خطر، درخت غرس نماییم.

درس(سی و دوم) **وقت تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**کوه های مشهور افغانستان**
هدف کلی	شاگردان درمورد کوه های مشهور افغانستان معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با کوه های مشهور افغانستان آشنا شوند. • کوه های بزرگ افغانستان را نام گرفته بتوانند. • متیقن شوند که کوه های افغانستان باعث هوای خوب، معادن و سرچشمه دریا ها گریده است.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممِد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه طبیعی...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند.		۴۵دقیقه
- به نظر شما کدام کوه های افغانستان مشهور است؟	- شاگردان جواب های مختلف می کنند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می کنند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده ،لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
-لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش می دهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا کوه های مشهور افغانستان را نام گرفته و درنقشه نشان دهند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
- غرض ارزیابی سوال های اخر درس را مطرح می کند.	- جواب می‌دهند.	

- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- سلسله کوه های هندوکش از سمت شمال شرق به سمت جنوب غرب افغانستان امتداد دارد و شاهرای معروف سالنگ از آن می گذرد.
۲- کوه بابا در مناطق مرکزی وطن ما قرار دارد و از لحاظ داشتن چراگاه های زیاد برای پرورش حیوانات اهیمت زیاد دارد.
۳- کوه سپین غر از لحاظ داشتن جنگل های انبوه ووسیع دارای اهمیت زیاد می‌باشد.

معلومات اضافی

کوه های مشهور افغانستان

طوری که می دانید افغانستان کشوریست کوهستانی که $\frac{۱}{۳}$حصه یا تقریباً ۳۳٪ ساحه آنرا کوه ها احتوا کرده است. اگر از یکطرف ساحه زراعتی ومسکونی را کوه ها در برگرفته از جانب دیگر کوه ها سبب ترقی و پیشرفت نیز گردیده اند. کوه ها دارای معادن ، ذخیره برف ها و سرچشمه ها و هوای خوب می باشد ، که در سرسبزی، پاکی محیط زیست و تقویه اقتصاد کشور موثر اند.

کوه های مهم عبارت اند: ازکوه هندوکش، کوه پامیر، کوه بابا، سپین غر، تورغر، سلیمان غر، سیاه کوه و سفیدکوه، تقریباً اکثریت کوه ها درسمت مرکزی، شرق و شمال شرق جنوب و غربی کشور واقع می‌باشند. تونل سالنگ که کار آن در ۱۰ قوس سال ۱۳۳۲هـ. ش به کمک شوروی سابق آغاز گردیده بود در سنبله سال ۱۳۴۳ هـ. ش به بهره برداری سپرده شد . طول این تونل ۲۶۷۶ متر عرض آن هفت نیم متر و ارتفاع داخلی آن ۷/۱ متر می‌باشد این تونل در سلسله کوه هندوکش غربی در کوتل سالنگ که ۳۳۶۰ متر از سطح بحر بلند واقع است احداث گردیده است. این تونل ولایات شمالی کشور را با ولایات جنوبی وصل می‌نماید.

درس(سی و سوم) **وقت تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**دریاهای افغانستان**
هدف کلی	شاگردان راجع به دریاهای افغانستان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با دریاهای افغانستان آشنا شوند. • از آب دریاها استفاده بهتر کرده بتوانند. • متیقین شوند که از آب دریاها استفاده زیاد اقتصادی صورت گرفته می‌توانست.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه طبیعی ...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤالات زیر را طرح می کند		۴۵ دقیقه
- چه فکر می‌کنید دریاها چگونه بوجود می‌آیند؟	-شاگردان جواب های مختلف می دهند.	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس توجه می کنند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش میدهند.	

- از چند نفر شاگرد بخواهد، تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به اهمیت دریاهای کشور باهم بحث نمایند. - غرض ارزیابی سؤالات اخر درس را مطرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه می دهد.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌کنند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- دریاها در تأمین آب زمین های زراعتی ، مالداری و رفع سایر نیازهای بشری نقش مهم دارد. چنانچه دریا ها که از ذخیره های برف مناطق کوهستانی و مرتفع بوجود می آید منبع بزرک آب را در طول سال خصوصاً در فصل تابستان تشکیل می‌دهد.

۲- از آب دریاها برعلاوه زراعت برای تولید برق ، ساختن آسیاب های آبی ، ماهی گیری ، بیشتر برای آبیاری دشت های سرسبزی محیط زیست استفاده می‌شود.

۳- دریا های مشهور افغانستان عبارت است از دریای کابل، امو، هلمند، هریرود، مرغاب و غیره می‌باشد.

معلومات اضافی

منابع آبی و حوزه های آبگیر افغانستان

منابع آبی و حوزه های آبگیر افغانستان را سلسله هندوکش و نقاط مرتفع آن تشکیل می‌دهد. بخصوص برف های دایمی که در واخان و پامیر، هندوکش شرقی و غربی و کوه بابا همه ساله روی یک دیگر قرار می‌گیرد، در بهار و تابستان ذوب شده آب های جاری را در حوزه های مختلف به وجود می‌آورد. بنابر آن افغانستان دارای ظرفیت آبی خیلی زیاد است.

بنابر ریزش برف و باران در زمستان و بهار، حجم آب دریا ها در فصل بهار و اوایل تابستان بیشتر بوده، گاهی هم سیلابی و طوفانی می‌شود. آب خیزی دریاها بنابر نبودن نباتات کافی در سطح اراضی، سبب تخریب و اشغال اراضی شده در مسیر دریاها و نقاط مجاور، اراضی زراعتی و سرسبز را گاه گاهی منهدم و نابود می‌سازد.

قابل یاد آوری است که در هنگام وقوع حادثات طبیعی مانند سیل و امثال آن باید باهمه مردم به خصوص با افراد مسن و خرد سال سالان کمک شود. در وقت واقع شدن سیل مردم به نقاط امن، بلند و دور از دریا ها انتقال داده شوند.

درس(سی وچهارم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	دریاهای مشهور افغانستان
هدف کلی	شاگردان راجع به دریاهای مشهور افغانستان معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با دریاهای مشهور افغانستان آشنا شوند. • نام دریاهای مهم و مشهور افغانستان را گفته بتوانند. • به اهمیت دریاهای مشهور افغانستان پی ببرند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه طبیعی...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند. - به نظر شما از آب دریاهای کشور ما استفاده درست صورت گرفته است؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا از روی نقشه راجع به یکی از دریاهای مشهور افغانستان باهم بحث نمایند. - - غرض ارزیابی سؤالات اخر درس را مطرح می کند.	-شاگردان جواب های مختلف می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند.	۴۵ دقیقه

- درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- دریای هلمند از قسمت غربی کوه پغمان سرچشمه می گیرد و به هامون هلمند می ریزد.

۲- دریای آمو از منطقه پامیر خرد(جهیل زرقول) سرچشمه گرفته و به جهیل ارال می ریزد.

۳- بندهایی که روی دریای کابل اعمار گردیده است عبارت اند از : بندبرق ماهیپر، نغلو، سروبی و درونته.

معلومات اضافی

دریاهای مشهور افغانستان

دریای آمو: شهرت تاریخی داشته، مدنیت کهن بلخ و صفحات شمال کشور در کنار این دریا موقعیت داشته. یونانی های قدیم آنرا بنام اکسوس (oxus) و اعراب به اصطلاح جیحون یادکرده اند که منبع اولی آنرا آب های یخچالی پامیر، واخان وجهیل زرکول تشکیل می‌دهد.

دریای هریرود: در صفحات شمال غرب کشور باعث فعالیت های زراعتی و استقرار نفوس، در حوزۀ هرات شده است که به شکل طولانی استقامت شرق و غرب را اختیار کرده است و از نقاط مرتفع لعل و سرجنگل سر چشمه می گیرد. در سرحد افغانستان و ایران سمت شمال را اختیار نموده در ریگستان ترکمنستان خشک می‌شود.

دریای کابل: از ساحه کوتل اونی پغمان از ارتفاع ۳۵۰۰متر در یکصد کیلو متری غرب شهر کابل منبع می گیرد و درمنطقه اتک به دریای سیند می‌ریزد.

دریای هلمند: از جمله طویل ترین و بزرگ ترین دریاهای جنوب غرب افغانستان است از منبع الی مصب در خاک کشور ما جریان دارد.

درس(سی وپنجم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**قاره ها**
هدف کلی	شاگردان درمورد قاره های جهان معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با قاره های جهان آشنا شوند. • قاره های جهان را در نقشه نشان داده بتوانند. • متیقین شوند، که شش قاره بزرگ در جهان و جود دارد.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه جهان ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند: - به نظر شما ، بر اعظم چه رامی گویند؟ عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا با استفاده از نقشه موقعیت قاره های جهان رانشان دهند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب های مختلف می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به دقت گوش می دهند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - مطابق هدایت عمل می کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵دقیقه

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- کشور ما در قاره آسیا موقعیت دارد.

۲- انسان ها درقاره انتارکتیکا بخاطر اینکه بسیار سرد و یخ بندان است به شکل عادی زنده‌گی کرده نمی توانند.

معلومات اضافی

براعظم ها

جهان که از آب و خشکه تشکیل گردیده $\frac{۲}{۳}$ حصه آن را آب گرفته و $\frac{۱}{۳}$ حصه آن را خشکه احتوا کرده است. خشکه روی زمین به شش حصه بزرگ تقسیم گردیده است که هرحصه آن را قاره یا براعظم می‌گویند و عبارت اند از : آسیا ، اروپا ، امریکا ، افریقا، استرالیا ، اقیانوسیه و انتارکتیکا .

کشورعزیز ما افغانستان، در جنوب قاره آسیا موقعیت داشته و محاط به خشکه می‌باشد. در جهان ۴۰ کشور به بحر راه ندارد از جمله ۱۴ کشور آن در افریقا ، ۱۲ کشور در اروپا ، ۲ کشور در امریکا و ۱۲ کشور در آسیا واقع می‌باشد.

درس(سی وششم) **وقت تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**قاره آسیا**
هدف کلی	شاګردان در باره قاره آسیا معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاګردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با قاره آسیا آشنا شوند. • قارهٔ اسیا را در نقشه نشان داده بتوانند. • متیقن شوند که قاره آسیا مهد تمدن های بشری بوده و شهرهای مقدس مسلمانان در آن موقعیت دارد.
روش تدریس	فعالیت های ګروهی، مباحثه، سؤال و جواب، تشریح...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه ...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاګردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انګیزه سؤال زیر را طرح می کند:		۴۵ دقیقه
- چه فکر می‌کنید بزرګترین و پرجعیت ترین قاره جهان کدام است؟	- شاګردان جواب های مختلف می دهند .	
- عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می کنند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت ګوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاګردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاګردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاګردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت ګوش میدهند.	
- از چند نفر شاګرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاګردان را به ګروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به قاره آسیا بحث نمایند.	- به ګروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	
- جهت ارزیابی شاګردان سؤال‌های متن درس را طرح می کند.	- به سؤال‌ها جواب می‌دهند.	
- درس را خلاصه کرده و کارخانه ګی متن درس را وظیفه میدهد.	- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- قاره آسیا از سمت جنوب به بحر هند و از سمت شرق به بحر الکاهل و از طرف شمال به بحرمنجمد شمالی و از طرف غرب به قارۀ اروپا محدود گردیده است.

۲- بعضی از کشور های آسیایی عبارت اند از: افغانستان، عربستان سعودی، هند، ایران، چین، پاکستان، ترکیه، روسیه و غیره

۳- در قاره آسیا آب و هوا در نواحی مختلف از هم فرق می‌کند؛ مثلاً: مناطقی که در قطب شمال نزدیک است آب و هوای آن سرد و مناطق جنوبی دارای اقلیم گرم و بقیه مناطق آب و هوای معتدل دارد.

معلومات اضافی

قاره آسیا

بزرگترین قاره جهان با وسعت بیش از ۴۴ میلیون کیلو متر مربع می باشد .

بلند ترین کوه ها، پست ترین اراضی ، خروشان ترین دریا ها همه در قاره آسیا موقعیت دارند. بیش از نیم یعنی ۶۰ فیصد جمعیت جهان در آسیا زنده گی می نمایند قاره آسیا گهواره تمدن بشری است. مردم آن از نژاد های مختلف بوده اکثریت آن ها پیرو دین مقدس اسلام می باشند.

درس(سی وهفتم) **وقت تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**قارهٔ اروپا**
هدف کلی	شاگردان درباره قاره اروپا معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با قاره اروپا آشنا شوند. • موقعیت اروپا را در نقشه نشان داده بتوانند. • متیقن شوند که پیشرفت اروپا، ثمره زحمات مردم آن قاره می‌باشد.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه ...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند. - به نظر شما، قاره اروپا در کدام قسمت قاره آسیا قرار دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد، تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به قاره اروپا بحث نمایند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب های مختلف می دهند. - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- بعضی از جغرافیه دانان قاره اروپا و آسیا را، به نام یوریشیا یاد می‌کنند .

۲- طرف شرق اروپا قاره آسیا موقعیت دارد.

۳- سه کشور مهم اروپایی عبارت از انگلستان، آلمان و فرانسه می‌باشد.

معلومات اضافی

قارهٔ اروپا

قاره اروپا درنیم کره شمالی قرار گرفته و پس از اقیانوسیه دومین قاره کوچک جهان است . قاره اروپا و آسیا دریک پهنه خشکی قرار گرفته اند و با یک دیگر یکجا قاره یوریشیا را تشکیل می دهند . مرزمیان اروپا و آسیا را کوه های یورال، دریای یورال، کوه های قفقاز و بحیره سیاه تشکیل می دهد. مساحت اروپا حدود ۱۰ میلیون کیلو متر مربع است و بیش از ۳۷۰ میلیون نفر نفوس دارد که ۱۱ فیصد نفوس جهان را تشکیل می دهد با و جود مساحت کم خود اروپا پس از آسیا دومین قاره جهان از نظر تراکم جمعیت است اکثریت مردم اروپا پیرو دین عیسوی میباشند اروپا به دلیل قرار گرفتن در منطقه معتدله شمالی به قاره سبز معروف است . اروپا جزایر بسیار ی دارد که از جزایر بزرگ آن می توان به جزایر بریتانیا و آیسلند اشاره کرد شماری از شهرهای مهم و تاریخی جهان از جمله لندن، روم، مسکو، آتن و برلین در اروپا قرار گرفته اند.

درس(سی وهشتم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**قارۀ افریقا**
هدف کلی	شاگردان با قاره افریقا آشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با موقعیت قاره افریقا آشنا شوند. • کشور های مهم افریقایی را برروی نقشه نشان داده بتوانند. • با معرفت کشورهای اسلامی در قاره افریقا علاقه‌مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند: - چه فکر می‌کنید، قاره افریقا در کدام سمت قاره آسیا قرار دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع با استفاده از نقشه کشورهای شمالی و شرقی افریقا را نام گرفته بحث نمایند. - جهت ارزیابی به سؤال‌های متن را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب های مختلف می دهند. - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- قاره افریقا توسط (بحیره سرخ) از قاره آسیا جدا شده است.

۲- به طرف شمال قاره افریقا بحیره مدیترانه واقع است.

۳- کشور های افریقایی مصر، لیبیا، الجزیره، ایتوپی، سودان وغیره می‌باشد.

معلومات اضافی

قارهٔ افریقا

قاره افریقا از لحاظ وسعت در درجه سوم قرار دارد. یعنی اول آسیا ، دوم براعظم امریکا سوم براعظم افریقا می‌باشد اکثریت باشنده گان این قاره سیاه پوست هستند . چون این قاره نزدیک به مکه معظمه می‌باشد از این سبب به زودی دین مقدس اسلام دراین قاره انتشار یافت.

درس(سی ونهم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**قارهٔ امریکا**
هدف کلی	شاگردان با قاره امریکا آشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با موقعیت طبیعی و کشورهای قاره امریکا آشنا شوند. • تقسیمات قاره مریکا را برروی نقشه نشان داده بتوانند. • با تفاوت به قاره آمریکا و کشور ایالات متحده امریکا متوجه شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه ...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری ...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند. - به نظر شما، قاره امریکا از چند بخش تشکیل شده است؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا با استفاده از نقشه حدود اربعه قاره امریکا و بعضی کشورهای مهم آن راضمن بحث نشان دهند. - جهت ارزیابی به سؤال‌های متن را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب های مختلف می دهند . - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- قاره امریکا را کرستف کلمب در سال ۱۴۹۲ میلادی کشف کرد.

۲- کشور ایالات متحده امریکا و کانادا در شمال قاره امریکا موقعیت دارد.

۳- قاره امریکا به واسطه بحرالکاهل از براعظم آسیا و توسط اقیانوس اطلس از قاره اروپا و افریقا جدا شده است.

معلومات اضافی

کشف امریکا

قاره آمریکا در سال ۱۴۹۲ میلادی توسط کرسف کلمب که در جستجوی هندوستان بود کشف شد. قاره امریکا از سه قسمت تشکیل یافته است:

۱- امریکای شمالی

۲- امریکای مرکزی

۳- امریکای جنوبی

اکثریت مردم آمریکا از جمله مهاجران کشور های دیگر دنیا استند بیشترین مردم امریکا پیرو دین عیسوی می‌باشند.

درس(چهلم) **وقت تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**قارۀ استرالیا و اوقیانوسیه**
هدف کلی	شاگردان با قاره استرالیا و اقیانوسیه آشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با کشور های این قاره بزرگ آشنا شوند. • قاره استرالیا و اقیانوسیه را در نقشه جهان نشان داده بتوانند. • به معرفت با استرالیا و اقیانوسیه علاقه‌مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری ...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند. - به نظر شما، قاره استرالیا و اقیانوسیه، در کدام سمت قاره آسیا قرار دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد، تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات و اصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، هدایت می‌دهد؛ تا با استفاده از نقشه کتاب، نام کشورهای استرالیا و اوقیانوسیه را بیان نمایند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	. - شاگردان جواب های مختلف می دهند . - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵ د قیقه

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- چون کشورهای این قاره در بحر موقعیت دارند، از این سبب مانند کشورهای دیگر در کنار هم قرار ندارند، بلکه در بحر به شکل جزیره واقع می باشند.

۲- مشهورترین دریای های استرالیا به نام دارلینگ و موری اند.

۳- مهمترین کشورهای این قاره بزرگ عبارت اند، از: استرالیا، فیجی، زیلاند جدید وغیره .

معلومات اضافی

قارهٔ استرالیا و اوقیانوسیه

قارهٔ استرالیا و اقیانوسیه ازیک جزیره بزرگ و تعداد زیاد جزیره های کوچک تشکیل گردیده است . بزرگترین جزیره اقیانوسیه استرالیا می‌باشد وبه تعقیب آن فیجی، زیلاند جدید که هریک کشور های مستقلی هستند .

اقیانوسیه به چهار منطقه تقسیم شده است:

۱- منطقه استرالیا

۲- منطقه ملانزی

۳- منطقه میکرونزی

۴- منطقه پولی نزی

اقلیم اقیانوسیه گرم و مرطوب است دراکثر جزایر جنگل های زیاد وجود دارد.

درس(چهل ویکم) **وقت تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**انتارکتیکا (قطب جنوب)**
هدف کلی	**شاگردان با قاره انتارکتیکا آشنا شوند.**
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • بدانند، که در قارۀ انتارکتیکا مردم به حالت عادی زنده‌گی کرده نمی توانند. • قاره انتارکتیکا را برروی نقشه پیدا کرده بتوانند. • با عجایب عالم آشنا و علاقه‌مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری ...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال‌های زیر را طرح می کند. - کدام قاره در قطب جنوب موقعیت دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده ،لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند؟ - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به مفهوم درس باهم بحث نمایند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب های مختلف می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش میدهند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- به نسبت سردی بسیار زیاد انسانها در انتارکتیکا دایمی زنده‌گی کرده نمی توانند.

۲- انتارکتیکا توسط آب های بحر الکاهل، بحر هند و بحر اطلس احاطه شده است..

۳- کشورهای نزدیک به انتارکتیکا ارجنتاین، زیلاند جدید و آسترالیا اند.

معلومات اضافی

انتارکتیکا (قطب جنوب)

انتارکتیکا ششمین قارهٔ بزرگ زمین است. اما در این قاره کسی زنده‌گی نمی‌کند. بعضی اوقات علما و دانشمندان کشور های پیشرفته ، جهت تحقیقات به آنجا می روند، ازاینکه این خشکه در قطب جنوب قرار دارد از اینرو در آنجا همیشه درسال شش ماه روز وشش ماه شب می باشد . اگر از هر نقطهٔ انتارکتیکا قطب جنوب حرکت کنید حرکت تان به سوی شمال خواهد بود.

کسانی که در قطب جنوب زنده‌گی می‌کنند دانشمندان رشته های مختلف و از ممالک پیشرفته جهان هستند که در پایگاه های نسبتاً مجهز خود در شرایط طاقت فرسا و سخت به تحقیقات ارزشمند خود، در زمینه های مختلف ادامه می‌دهند. قطب جنوب را که مستور از برف و یخچال های ذوب ناشدنی است ممالک پیشرفته بین خود تقسیم نموده اند. سهم بیشتر را در آن استرالیا دارد. بعد از آن کشور های ناروی، چیلی، ارجنتاین، فرانسه، ایالات متحده امریکا، روسیه و دیگران اند.

درس(چهل ودوم)　　　وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	بحرها
هدف کلی	شاگردان راجع به بحر های جهان معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با بحر های جهان آشنا شوند . • موقعیت بحر های جهان را در نقشه نشان داده بتوانند. • حدود بحر ها را از هم تفکیک کرده بتوانند. • اهمیت اقتصادی بحر ها را گفته بتوانند. • متیقن شوند که از بحر ها انواع استفاده های غذایی و اقتصادی گوناگون صورت گرفته می تواند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه جهان ...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری ...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم فعالیت های مقدماتی را انجام داده و به منظور تولید انگیزه سؤال زیر را طرح می‌کند : - به نظر شما، چند بحر در جهان وجود دارد؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده ،لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، هدایت می‌دهد تا راجع به بحر های بزرگ جهان باهم بحث کنند؟ - جهت ارزیابی سؤال‌های متن را طرح می کند.	- شاگردان جواب های مختلف می‌دهند. - به عنوان درس جدید توجه می کنند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش می دهند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند.	۴۵ دقیقه

- درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی را وظیفه میدهد.	**- به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.**	

جواب سؤال های متن درس

۱- ۲۹٪ فیصد روی زمین خشکه می‌باشد.
۲- بحرهای جهان بحرالکاهل، اِقیانوس اطلس، بحر هند، بحرمنجمد شمالی و بحرمنجمد جنوبِی نام دارد.
۳-۷۱ ٪ روی زمین را آب پوشانیده است .

معلومات اضافی

بحرها

در جهان تنها یک اقیانوس به هم پیوسته وجود دارد که برای سهولت، اقیانوس شناسان آن را تقسیم کرده اند. در مکانهایی که مرزهای طبیعی وجود ندارند، خطوط شمال و جنوب اقیانوسها را جدا می سازد.

اقیانوس آرام و هند با خطی که از میان اندونیزیا به سمت جنوب و سپس از استرالیا به قطب جنوب در امتداد طول جغرافیایی ۱۵۰ درجه شرقی حدوداً از میان جزیره تاسمانیا (در استرالیا) ادامه می یابد، جدا می شوند. جزایر شمال استرالیا یک مرز طبیعی میان اقیانوس آرام و اقیانوس هند به وجود می آورند. در نواحی شمالی، تنگه کم عمق بیرینگ(bering)مانع جزیی در برابر جریانهای اقیانوسی است که این مانع، اقیانوس آرام را از اقیانوس شمال جدا می‌کند.

اقیانوس آرام و اطلس خطی که بین cape horn (جنوبی ترین نقطه امریکای جنوبی) وقطب جنوب قرار دارد، اقیانوس آرام و اقیانوس اطلس را درطول جغرافیایی ۶۰ درجه غربی از یکدیگر جدا می‌کند.

اقیانوس هند و اطلس به وسیله خطی که از شمال به جنوب بین دماغه Good Hope (جنوبی ترین نقطه قاره ا فریقا) و اقیانوس منجمد جنوبی درامتداد طول جغرافیایی ۲۰ درجه شرقی می گذرد، از یکدیگر جدا می شوند.

درس(چهل وسوم) **وقت تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین	شرح مطالب
موضوع درس	**بحرالکاهل و اقیانوس اطلس**
هدف کلی	شاگردان راجع به بحر الکاهل و اقیانوس اطلس معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. • به بحر الکاهل و اقیانوس اطلس آشنا شوند. • موقعیت بحر الکاهل و اقیانوس اطلس را در نقشه نشان داده بتوانند. • حدود بحر الکاهل و اقیانوس اطلس را از هم تفکیک کرده بتوانند. • اهمیت اقتصادی بحر الکاهل و اقیانوس اطلس را گفته بتوانند. • متیقن شوند، که از اقیانوس ها انواع استفاده های غذایی و اقتصادی گوناگون صورت گرفته می تواند.
روش تدریس	قرائت کردن، کارگروهی، سؤال و جواب و تشریح.
مواد درسی و ممد درسی	نقشه جهان ، تخته سیاه و تباشیر.
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری، کار عملی و مشاهده.

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم فعالیت های مقدماتی را انجام داده و به منظور تولید انگیزه سؤال زیر را طرح می‌کند : - چه فکر می کنید، بحر الکاهل و اقیانوس اطلس کدام قاره ها را از هم جد ا می سازد؟ - عنوان درس را بالای تخته می نویسد و به شاگردان وظیفه دهد که نقشۀ کتاب درسی را به دقت مشاهده کرده و موقعیت بحر الکاهل و اوقیانوس اطلس را در آن تعیین نمایید. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند و بعد هدایت می‌دهد تا متن کتاب را چند شاگرد نیز با صدای بلند بخوانند و شاگردان دیگر کلمات و اصطلاحات مشکل را یاد داشت کنند. - لغات و اصطلاحات را، که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید.	- شاگردان جواب های مختلف می‌دهند. - شاگردان به عنوان درس توجه کرده، نقشه را مشاهده و در مورد اظهار نظر می‌کنند. - شاگردان گوش داده و مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش می‌دهند.	۴۵ دقیقه

- در گروه ها با استفادۀ نقشۀ کتاب در مورد بحرالکاهل و اقیانوس اطلس بحث کنند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی متن درس را هدایت می دهد.	. - شاگردان به گروه ها تقسیم شده طبق هدایت عمل می‌کنند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند	

جواب به سؤال های متن درس

۱- بزرگترین بحرها به ترتیب عبارت اند از: بحر الکاهل، اقیانوس اطلس، بحر هند، اقیانوس منجمد جنوبی و اقیانوس منجمد شمالی .

۲- اقیانوس اطلس قارۀ امریکای شمالی و جنوبی را از اروپا و افریقا جدا می سازد.

۳- در شمال بحرالکاهل آبنای بیرنگ موقعیت دارد.

معلومات اضافی

بحرالکاهل و اقیانوس اطلس

اقیانوس که از اصطلاح یونانیOkeanus گرفته شده‌است. به وسیعترین آب ها ی شور جهان گفته می‌شود و حد فاصل بین چند براعظم را تشکیل می‌دهد. بحیره قسمتی از اقیانوس را تشکلیل مید هد که به خشکه نزدیک باشد. تقریباً ۷۱ درصد از سطح کره زمین را آب‌های شور پوشانده اند که به طور کلی به چند اقیانوس و تعدادی بحیره ها تقسیم می‌شود بحیره ها برخلاف اقیانوس ممکن است از هم جدا باشند و هیچ ارتباطی بایکدیگر نداشته باشند؛ مانند: بحیرۀ کسپین ؛ اما اقیانوس‌ها یکپارچه هستند و با یکدیگر در ارتباط می‌باشد. به همین سبب اکثراً آنها را به نام اقیانوس جهانی یاد می‌کند. مفهوم "اقیانوس جهانی" بمعنا بخش‌های آبی پهناوری است که با یکدیگر در ارتباط هستند و از لحاظ اقیانوس شناسی دارای ارزش بسیار می‌باشند. بخش های عظیم این اقیانوس‌ها، در بین قاره های مختلف پراکنده هستند. اقیانوس‌های جهان به ترتیب وسعت عبارت اند از:

- اقیانوس آرام یا اقیانوس کبیر.
- اقیانوس اطلس یا اقیانوس آتلانتیک.
- اقیانوس هند
- اقیانوس منجمد جنوبی
- اقیانوس منجمد شمالی

درس(چهل وچهارم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**بحر هند، بحر منجمد شمالی و جنوبی**
هدف کلی	شاگردان راجع به بحر هند ، بحر منجمد شمالی و جنوبی معلومات حاصل کنند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان توقع می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند. • به بحر هند ، بحر منجمد شمالی و جنوبی آشنا شوند . • موقعیت بحر هند ، بحر منجمد شمالی و جنوبی را در نقشه نشان داده بتوانند. • حدود بحر هند ، بحر منجمد شمالی و جنوبی را از هم تفکیک کنند. • متیقین شوند که بحر هند، بحر منجمد شمالی و جنوبی از نگاه اقتصادی اهمیت دارد.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه جهان ...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم فعالیت های مقدماتی را انجام داده و به منظور تولید انگیزه سؤال زیر را طرح می‌کند: - چه فکر می کنید، نزدیکترین بحر به کشور ما کدام است؟ - عنوان درس را بر روی تخته می نویسد. - به شاگردان وظیفه می دهد، که نقشۀ کتاب درسی را به دقت مشاهده کرده و موقعیت بحر الکاهل و اوقیانوس اطلس را در آن تعیین نمایند. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند و بعد هدایت می‌دهد تا متن کتاب را چند شاگرد با صدای بلند بخوانند و شاگردان دیگر کلمات و اصطلاحات مشکل را یاد داشت کنند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده و هرگروه کشور های شمالی بحر هند و جنوب بحر منجمد شمالی را در نقشه پیدا کرده و به همصنفان خود نشان دهند.	-شاگردان جواب های مختلف می دهند . -به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - متوجه می‌باشد و نقشه را مشاهده در مورد اظهار نظر می‌کنند. - گوش داده و مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به گروه ها تقسیم شده ، طبق هدایت عمل می‌کنند.	۴۵ دقیقه

- جهت ارزیابی سؤال‌های متن کتاب را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه‌گی را توصیه می کند.	- جواب می‌دهند. - متوجه هستند و طبق هدایت عمل می کنند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- بحر هند از شمال به بر اعظم آسیا، از جنوب به انتارکتیکا، از غرب به براعظم افریقا و از شرق به اندونیزیا و استرالیا محدود می‌باشد.

۲- بحر منجمد شمالی در شمال براعظم های آسیا، اروپا و امریکای شمالی موقعیت دارد.

۳- کشورهای ساحلی بحر هند پاکستان، هند، بنگله دیش، اندونیزیا و غیره می‌باشد.

معلومات اضافی

بحر هند، بحر منجمد شمالی و جنوبی

از آنجاییکه اقیانوس‌ها قسمت های بزرگی از کره زمین را می‌پوشانند. لذا تأثیرات مهمی بر روی حیات کرۀ زمین دارند. تبخیر آب اقیانوس در دوران آب نقش مهم داشته در ایجاد باران نقش اساسی دارد. وهمچنین در واقعیت آب های گرم و سرد اقیانوس ها یکی از مهترین عامل تغییر آب و هوا در کره زمین است. اقیانوس‌ها محل زنده‌گی حیوان ها و گیاهان گونا گون آبی است .

نتایج تحقیقات زمین شناسان نشان می‌دهد: اقیانوس منجمد جنوبی(در بین عرض البلد ۵۲ درجۀ نیم کرۀ جنوبیِ و قارۀ انتارتیکا موقعیت دارد و به اقیانوس های آرام ،هند و اطلس هم سرحد می‌باشد)، بحر منجمد جنوبی سرد ترین و اقیانوس هند گرم ترین اقیانوس های روی زمین است.

اقیانوس هند سومین اقیانوس بزرگ جهان است و ۲۰ درصد کره زمین را پوشانده است. همچنین این اقیانوس گرمترین حوزه اقیانوسی جهان نیز به شمار می آید. نمونه بارز آن خلیج فارس است، که از شاخه های این اقیانوس به شمار می آید و بر طبق احصاییه با آبهای گرم ۳۲+ درجه سانتی گراد به عنوان گرمترین حوزه آبهای جهان شناخته شده است.

درس(چهل و پنجم) **وقت تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**زمین و شکل آن**
هدف کلی	شاگردان به زمین و شکل آن آشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • به کروی بودن زمین آشنا شوند. • دلایل کروی بودن زمین را بیان کرده بتوانند. • به قدرت خداوند(ج) باورمند شوند که زمین را چطور در فضا به شکل معلق نگهداشته است؟
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممُد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند:		۴۵ دقیقه
- به نظر شما زمین که ما بالای آن زنده‌گی می‌کنیم، چه شکل دارد؟	-شاگردان جواب های مختلف می دهند.	
-عنوان درس را روی تخته می نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را، که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به کره زمین، قاره ها و بحرهای جهان بحث کرده هریک را نام بگیرند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

- جهت ارزیابی سؤال‌های متن درس را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- شکل زمین تقریباً کروی است.
۲- برای اولین بار دانشمندی بنام فیثاغورس به کروی بودن زمین پی ببرد.
۳- زمین به قدرت خداوند(ج) در فضا قرار دارد.

معلومات اضافی

زمین و شکل آن

در زمان های قدیم انسانها زمین را مسطح تصور می کردند . هندیان تصور داشتند که زمین بر پشت فیل واقع است . برای اولین بار درسال(۵۳۰ ق.م) فیثاغورث به کروی بودن زمین پی برد.

عالم دیگری بنام ارسطو کرویت زمین را از طریق خسوف (ماه گرفته‌گی) ثابت کرد که در هنگام خسوف سایهٔ زمین به روی مهتاب به شکل نیم کره افتاده بود. فلهذا زمین دارای شکل کروی می باشد. امروز هیچ کس به مسطح بودن زمین متیقن نست. برای اینکه کره زمین به شکل بهتر مطالعه گردد خطوط فرضی مانند خط استوا طول البلد و عرض البلد بالای آن ترسیم کرده اند.

درس(چهل و ششم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	خط استوا
هدف کلی	شاگردان با خط استوا آشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با موقعیت خط استوا آشنا شوند. • خط استوا را بروی نقشه پیدا کرده بتوانند. • متیقن شوند که در اوایل بهار و خزان شعاع آفتاب بالای خط استوا عمود می تابد.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند: - به تصویر نگاه کنید خط استوا بر روی کره زمین چه را نشان میدهد؟ عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - معلم درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد؛ تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را هدایت می دهد؛ تا فعالیت گروهی متن کتاب را تمثیل نمایند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن درس را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	-شاگردان جواب های مختلف می دهند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- خط فرضی که کره زمین را به دو حصه مساوی (شمالی و جنوبی) تقسیم می‌کند به نام خط استوا یاد می‌شود.

۲- قسمت های شمالی خط استوا به نام نیم کره شمالی یاد می شود.

۳- قسمت های جنوبی خط استوا به نام نیم کره جنوبی یاد می شود.

معلومات اضافی

خط استوا

خط استوا خط فرضی است که شرقاً و غرباً امتداد یافته و کره زمین را به دونیم کره شمالی و نیم کره جنوبی تقسیم کرده است. شعاع آفتاب درسال دو مرتبه یعنی در اول ماه حمل و اول ماه میزان بالای خط استوا عمود می تابد از اثر آن شب و روز باهم مساوی یعنی ۱۲ ساعت روز و ۱۲ ساعت شب می‌شود . خط استوا صفر درجه عرض البلد است. یعنی شروع عرض البلد ها محاسبه می شود.

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**طول البلد ها**
هدف کلی	شاگردان به خطوط طول البلد آشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • بدانند که خطوط طول البلد، قطب شمال و جنوب را باهم وصل میکند. • مبدأ طول البلد را دانسته و طول البلد های شرقی و غربی را از هم فرق کرده بتوانند. • با علاقه‌مندی بیاموزند که موقعیت کشورها و تعین وقت توسط خطوط طول البلدها صورت می گیرد.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر نقشه...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند:		۴۵ دقیقی
- چه فکر می کنید، مبدأ طول البلد از کجا می‌گذرد؟	-شاگردان جواب های مختلف را ارائه می‌دارند.	
عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد.	- به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند.	
- متن درس را به صدای بلند می‌خواند.	- به دقت گوش می‌دهند.	
- بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات و اصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید.	- لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند.	
- معلم درس را تشریح می‌نماید.	- به دقت گوش میدهند.	
- از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند.	- مطابق هدایت عمل می‌کنند.	
- شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا در نقشه مبدأ طول البلد را نشان دهند.	- به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

- جهت ارزیابی سؤال‌های متن درس را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- خط فرضی که قطب شمال را با قطب جنوب وصل می کند بنام طول البلد یاد می شود.

۲- برروی کره زمین به تعداد (۳۶۰) درجه طول البلد رسم شده است.

۳- مبدأ طول البلد از گرینویچ لندن شروع می شود.

معلومات اضافی

طول البلدها

خط فرضی طول البلد بر خلاف خط استوا شمالاً و جنوباً امتداد دارد . خط صفر درجه طول البلد از گرینویچ شهر لندن می گذرد ، که زمین را به دو حصهٔ نیم کره شرقی و غربی تقسیم کرده است. که مبدا آن صفر درجه از گرینویچ شروع گردیده است. ۱۸۰ درجه به طرف شرق و ۱۸۰ درجه به طرف غرب گرینوچ قرار دارد. که مجموعاً ۳۶۰ درجه می شود. از روی طول البلدها و قت را تعین می‌کنند.

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**عرض البلد ها**
هدف کلی	شاگردان با عرض البلد آشنا شوند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • با مبدأ عرض البلد و تعداد آنها آشنا شوند. • برروی نقشه خطوط عرض البلد را نشان داده بتوانند. • متیقین شوند که توسط خطوط عرض البلد اقلیم و موقعیت مناطق را پیدا کرده می توانند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر نقشه...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند: - مبدأ عرض البلد هاکدام خط است؟ -عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ که روی نکته های مهم درس بحث کرده آن را یادداشت کنند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه می دهد.	-شاگردان جواب های مختلف را ارائه می‌دارند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵ دقیقی

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- خط فرضی که کره زمین را به دونیم کره شمالی و جنوبی تقسیم می کند مبدأ عرض البلد می باشد.

۲- روی کره زمین ۱۸۰ خط عرض البلد وجود دارد. که۹۰ درجه در نیم کره شمالی و ۹۰ درجه در نیم کره جنوبی که جمعاً ۱۸۰ درجه می شود.

۳- زیرا با همدیگر موازی بوده یکدیگر را قطع نمی کنند.

معلومات اضافی

عرض البلدها

خط استوا مبدای عرض البلد ها است که زمین را به دو نیم کرۀ شمالی و نیم کرۀ جنوبی تقسیم کرده است. این خطوط بنام خطوط موازی هم یاد می شوند . تعداد عرض البلد ها به ۱۸۰ درجه می رسد، که ۹۰ درجه آن تا قطب شمال و ۹۰ درجه آن تا قطب جنوب واقع است. به واسطه عرض البلد ها آب و هوا و موقعیت مناطق را دریافت می‌کنند.

درس(چهل و نهم) **وقت تدریس (یک ساعت درسی)**

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**حرکت های زمین**
هدف کلی	شاگردان راجع به حرکت های زمین معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • حرکت های زمین را بدانند. • تاثیر حرکت وضعی زمین را بیان کرده بتوانند. • به حرکت وضعی زمین و تاثیرات آن بالای شب روز و ساعت علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه...
شیوهٔ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را طرح می کند: - به نظر شما، زمین چند نوع حرکت دارد؟ -عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده ،لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا مطالب عمده درس را خلاصه کرده، با یکدیگر بحث نمایند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن درس را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	-شاگردان جواب های مختلف را ارائه می‌دارند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات راکه معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می‌نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	**۴۵ دقیقه**

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- کره زمین دارای (دونوع) حرکت است

۲- زمین در (۲۴ساعت) یکبار به دور محور فرضی خود می چرخد ، که این حرکت را به نام (وضعی زمین) یاد می‌کنند.

معلومات اضافی

حرکت زمین

زمین دونوع حرکت دارد، یکی حرکت وضعی زمین و دیگری حرکت انتقالی زمین می‌باشد . زمین در ۲۴ ساعت یکبار به دور محور فرضی خود حرکت می‌کند که این حرکت را به نام حرکت و ضعی زمین یاد می‌کنند که از اثر این حرکت شب و روز به و جود می آید.

درس(پنجاهم) وقت تدریس (یک ساعت درسی)

عناوین مطالب	شرح مطالب
عنوان درس	**حرکت انتقالی زمین**
هدف کلی	شاگردان راجع به حرکت انتقالی زمین معلومات حاصل نمایند.
اهداف دانشی، مهارتی و ذهنیتی	از شاگردان انتظار می‌رود، که در پایان تدریس به اهداف زیر دست یابند: • حرکت انتقالی زمین را بدانند. • گفته بتوانند، که در اثر حرکت انتقالی زمین، چهار فصل سال بوجـــــود می آید. • به نتایج حرکت انتقالی زمین علاقه مند شوند.
روش تدریس	فعالیت های گروهی، مباحثه، سؤال و جواب...
مواد درسی و ممِّد درسی	کتاب،تخته،تباشیر، نقشه...
شیوۀ ارزیابی	تحریری، تقریری...

فعالیت های معلم	فعالیت های شاگردان	وقت
- معلم محترم بعد از انجام فعالیت های مقدماتی به منظور ایجاد انگیزه سؤال زیر را می کند. - به نظر شما، در اثر، کدام حرکت زمین چهارفصل سال به وجود می آید؟ - عنوان درس جدید را روی تخته می‌نویسد. - متن درس را به صدای بلند می‌خواند. - بعداً چند تن از شاگردان را هدایت می‌دهد؛ تا درس را به صدای بلند بخوانند. - به شاگردان هدایت می‌دهد؛ تا متن درس را خاموشانه مطالعه کرده، لغات واصطلاحات را، که نمی‌فهمند یاد داشت نمایند. - لغات و اصطلاحات را که شاگردان نمی‌فهمند روی تخته نوشته و معنی می‌نماید. - درس را تشریح می‌نماید. - از چند نفر شاگرد بخواهد تا درس را تشریح کنند. - شاگردان را به گروه ها تقسیم کرده، به آنها هدایت می‌دهد؛ تا راجع به حرکت انتقالی زمین بحث نمایند. - جهت ارزیابی سؤال‌های متن درس را طرح می کند. - درس را خلاصه کرده و کارخانه گی متن درس را وظیفه میدهد.	- شاگردان جواب های مختلف را ارائه می‌دارند. - به عنوان درس جدید توجه می‌نمایند. - به دقت گوش می‌دهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - لغات و اصطلاحات را که معلم معنی کرده است از روی تخته در کتابچه‌های خود می نویسند. - به دقت گوش میدهند. - مطابق هدایت عمل می‌کنند. - به گروه ها تقسیم شده ومطابق هدایت عمل می‌نمایند. - جواب می‌دهند. - به خلاصه درس توجه کرده و مطابق هدایت عمل می‌نمایند.	۴۵ دقیقه

جواب به سؤال‌های متن درس

۱- حرکت انتقالی زمین در مدت (۳۶۵ روز و ۶ ساعت) به دور آفتاب تکیمل می‌شود.

۲- سالی که ۳۶۶ روز باشد به نام سال (کبیسه) یاد می‌شود.

معلومات اضافی

حرکت انتقالی زمین

حرکت انتقالی زمین در مدت ۳۶۵ روز و ۶ ساعت به دور آفتاب تکیمل می‌شود، که این حرکت را به نام حرکت انتقالی زمین یادمی‌کنند که در اثر آن چهار فصل سال (بهار، تابستان، خزان، و زمستان) بوجود می آید . سالی که ۳۶۶ روز می‌شود البته با گذشت هر سه سال ، سال چهارم ۳۶۶ روز حساب می‌شود که آن سال را به نام سال کبیسه یاد می‌کنند.